Igazságügyi Minisztérium Bv. Országos Parancsnokság kiadványa

Belső használatra

Zeeti HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM — ÁRA: 1,50 FORINT — 1973. JANUÁR 27.

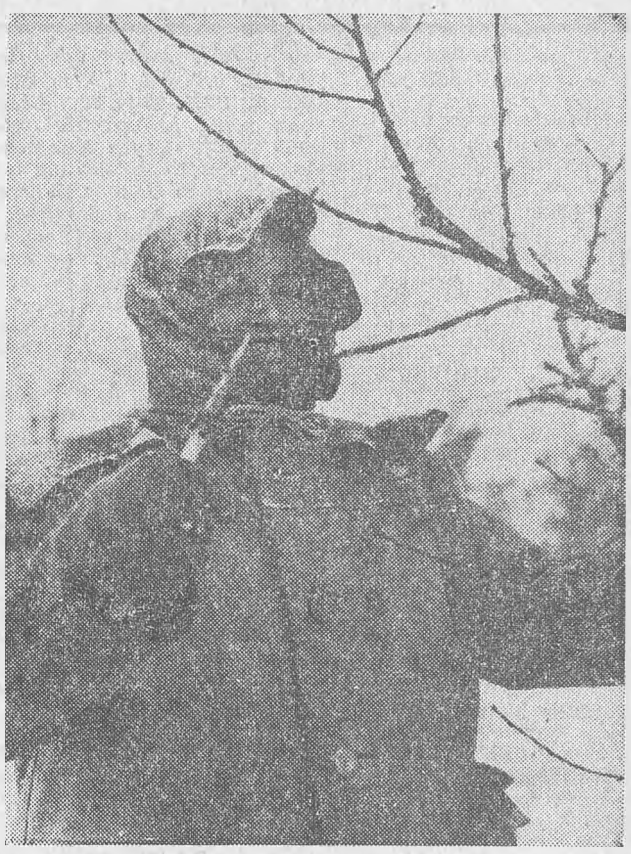

MUNKA, TANULÁS, PIHENÉS

Pálbalmi képes riportunk a 4. oldalon

A vietnami nép és a nemzetközi szolidaritás nagy győzelme

Béke Vietnamban

Közzétették a háború befejezéséről és a béke helyreállításáról szóló szerződés kedden parafált szövegét

Aláírás szombaton — Vasárnap 1 órától érvénybe lép a tűzszünet

Magyarország a nemzetközi ellenőrző bizottság tagja

Magyar idő szerint szerdán, hajnali 4 órakor Hanoiban és Washingtonban egyidejűleg közleményt tettek közzé, amely a régen várt hírt hozta a világ tudomására: kedden a francia fővárosban parafálták a vietnami háború befejezéséről szóló megállapodást. Az okmányt a párizsi tárgyalások valamennyi részvevője szombaton írja alá. A közlemény így hangzik: „A mai napon, 1973. január 23-án, párizsi idő szerint déli 12 óra 30 perckor, a Vietnami Demokratikus Köztársaság nevében Le Duc Tho különleges tanácsadó, az USA nevében dr. Henry Kissinger, kézjegyével látta el a megállapodást a háború befejezéséről és a béke helyreállításáról Vietnamban. A megállapodást a párizsi értekezlet részvevői 1973. január 27-én írják alá Párizsban, a nemzetközi konferenciaközpontban. A tűzszünet 1973. január 27-én greenwichi idő szerint 24 órakor (közép-európai idő szerint hajnali 1-kor. — A szerk.) lép hatályba. Az Egyesült Államok és a Vietnami Demokratikus Köztársaság kifejezi reményét, hogy ez a megállapodás biztosítani fogja a szilárd békét Vietnamban, és hozzájárul a tartós békéhez Indokínában és Délkelet-Ázsiában."

Szerdán nyilvánosságra hozták a megállapodást és a végrehajtási utasításokat tartalmazó jegyzőkönyvek teljes szövegét.

A nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottságnak négy ország — Kanada, Magyarország, Indonézia és Lengyelország megbízottaiból kell állnia. A megbízatást hazánk elfogadta.

Kedden rendkívüli érdeklődés közepette ismét tárgyalóasztalhoz ült Párizsban *Le Duc Tho*, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, a VDK küldöttségének különleges tanácsadója és *Henry Kissinger*, Nixon elnök nemzetbiztonsági főtanácsadója. Tárgyalásuk színhelye ezúttal — első ízben a bizalmas tárgyalások során — a béke-előkészítő konferencia hivatalos Kléber sugárúti terme volt. A megbeszélésen részt vett *Xuan Thuy* államminiszter, illetőleg *William Sullivan* külügyi államtitkár, valamint a két fél technikai szakértőinek csoportja is, amely e hónap eleje óta dolgozott a fegyverszüneti egyezmény tervezetén.

A tanácskozás négy órán át tartott. A tárgyaló felek mosolyogva, láthatóan elégedetten, jó hangulatban jöttek ki a teremből, és barátságosan vettek egymástól búcsút. Az összesereglett újságírók kérdésekkel rohanták meg őket, a küldöttségek tagjai azonban mosolyogva elhárították minden választ.

A tárgyalás után *Le Duc Tho* és *Xuan Thuy Binh* asszonnyal, a DIFK küldöttségének vezetőjével tanácskozott, Kissinger pedig *Tram Van Lam* saigoni külügyminiszterrel ebédelt. Kissinger ezután az Orly repülőtérről visszaindult Washingtonba, hogy Nixonnak jelentést tegyen.

Kissinger váratlan hazautazása a keddi tárgyalása után meglepetést keltett a francia fővárosban. A legtöbb politikai megfigyelő ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy létrejött a megegyezés, de azt csak később jelentik be. Az AFP francia hírügynökség kedd este 20 óra 30 perckor kiadott híre már a megállapodás tényét adta közre.

A Fehér Ház sajtótitkára kedden rendkívüli sajtókonferencián közölte, hogy Nixon elnök washingtoni idő szerint este 10 órakor — magyar idő szerint hajnali 4-kor — tv-beszédet mond a vietnami tárgyalásokról, az indokínai helyzetről. Az elnöki beszédet az ország valamennyi tv- és rádióhálózata közvetíti. Az elnök sajtótitkára nem válaszolt azokra a kérdésekre, hogy Nixon a tűzszünet életbelépését jelenti-e be, de mivel az elnök hónapok óta nem lépett ki a nyilvánosság elé, logikus volt a feltételezés, hogy rendkívül jelentős diplomáciai fejleményről kíván beszámolni. Ezt a feltételezést, amelyet Kissinger a vártnál rövidebb útja is alátámasztott, a sajtótitkár nem próbálta megcáfolni.

A Fehér Ház hivatalosan közölte azt is, hogy a tv-beszédet megelőző időpontra az elnök összehivatta az Egyesült Államok kormányát — erre most került sor első ízben — és — külön találkozóra — a kongresszus két házának republikánus és demokrata pártcsoportvezetőit, hogy előzetes tájékoztatást nyújtson nekik. Közölték azt is, hogy az elnök — szemmel láthatóan szakítva az eddigi „hermetikus" elzárkózásával — szerdán a kongresszusi vezetők egy másik, népesebb csoportjával tanácskozik.

A Fehér Ház bejelentésére a párizsi Le Duc Tho—Kissinger megbeszélés után néhány órával került sor. A bejelentés idején Kissinger különgépe útban volt már Washington felé.

A történelmi pillanat: Le Duc Tho (szemben) és Kissinger kézjegyével látja el az egyezményt.

Kennedy a kubai—amerikai kapcsolatokról

— Elérkezett az idő, hogy az Egyesült Államok rendezze kapcsolatait Kubával — hangoztatja a New York Times különkiadásának adott nyilatkozatában Edward Kennedy demokrata párti szenátor. Kennedy a hidegháború megkövesedett maradványának minősítette a mostani kubai—amerikai viszonyt, s kijelentette, hogy most, amikor az Egyesült Államok enyhülésre törekszik a Szovjetunióval és a Kínai Népköztársasággal, nincs értelme tovább ragaszkodni ehhez az anakronizmushoz.

Ülést tartott a Minisztertanács

Fehér Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese beszámolt a magyar—vietnami gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság Budapesten megtartott III. ülésszakáról. Megtárgyalták Magyarország és a VDK 1973. évi hitel- és segélyszerződését, a kölcsönös áruszállítások rendjét, a gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés további feladatait. A létrejött megállapodás értelmében Magyarország 1973-ban továbbra is hozzájárul a VDK védelmi képességének növeléséhez, hiteleket, segélyeket ad a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, folytatják az együttműködést a VDK természeti kincseinek feltárásában. Magyar szakemberek közreműködnek a bauxitkutatásban, a vízkutatásban, az öntözőrendszerek létesítésében. Berendezéseket szállítunk állattenyésztő telepek létrehozásához, a hibridkukorica-termelés kialakításához, az állatgyógyászat korszerűsítéséhez. A Minisztertanács a jelentést tudomásul vette, s megbízta a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Bizottságának elnökét, hogy az ülésszak határozataiból adódó feladatok végrehajtására intézkedési tervet dolgozzon ki.

Vályi Péter, a Minisztertanács elnökhelyettese tájékoztatta a kormányt a magyar—lengyel gazdasági együttműködési állandó bizottság Varsóban megtartott XII. ülésszakáról. A tanácskozáson áttekintették a gépipar, a nehézipar, valamint az árucsere területén kialakított együttműködés helyzetét és további feladatait. A két ország képviselői 1980-ig szóló megállapodást írtak alá a szintetikus szálak gyártásszakosításáról és kölcsönös szállításáról. A gazdasági együttműködés további fejlesztése érdekében megkezdik az 1976—1980-as népgazdaságfejlesztési tervek koordinálását, különös tekintettel a munkamegosztás bővítésének lehetőségére. A kormány a tájékoztatást jóváhagyólag tudomásul vette és úgy rendelkezett, hogy a megállapodásban foglaltak végrehajtására az illetékesek tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

A külügyminiszter beszámolt a kormánynak az európai szocialista országok külügyminisztereinek Moszkvában az európai biztonsági és együttműködési konferencia előkészítésével és más időszerű nemzetközi kérdésekkel kapcsolatban folytatott tanácskozásáról.

A közlekedés- és postaügyi miniszter, valamint az igazságügyi miniszter előterjesztése alapján a kormány megtárgyalta és elfogadta a hajózásról szóló törvényerejű rendelet tervezetét, s úgy határozott, hogy azt az Elnöki Tanács elé terjeszti.

Az MSZMP Központi Bizottsága novemberi határozatának megfelelően a munkaügyi miniszter — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — előterjesztést tett az állami ipar és a kivitelező állami építőipar munkásainak, valamint a termelést közvetlenül irányító dolgozóinak béremeléséről. A kormány határozata alapján 1973. március 1-től átlagosan 8, illetve 6 százalékos béremelésben kell részesíteni az állami iparban és a kivitelező állami építőiparban foglalkoztatott valamennyi olyan dolgozót, akit munkás állománycsoportban tartanak nyilván, beleértve a részmunkaidőben foglalkoztatottakat is, valamint a termelést közvetlenül irányító dolgozókat. A béremelésre szánt összeg 80 százalékát a vállalatok között úgy kell elosztani, hogy az fedezetet nyújtson a szakmunkások és a termelést közvetlenül irányítók bérének az iparban legkevesebb 8, az építőiparban legalább 6,5 százalékos, a betanított és segédmunkások bérének az iparban minimálisan 4, az építőiparban legalább 3 százalékos emelésére. A fennmaradó 20 százalékot differenciáltan kell elosztani a vállalatok között. A kormány utasította az illetékes felügyeleti szervek vezetőit a határozat végrehajtásának megszervezésére és ellenőrzésére. Felkérte a SZOT főtitkárát, hogy a szakszervezetek a munkához nyújtsanak hatékony segítséget.

A Minisztertanács megtárgyalta és elfogadta a pénzügyminiszter, az építésügyi és városfejlesztési miniszter, valamint a Magyar Nemzeti Bank elnökének előterjesztését az egyes lakásépítési formák pénzügyi és hitelfeltételeinek módosításáról. Ennek alapján a munkások a lakásépítéshez nagyobb állami támogatásban részesülnek. Az állami vállalatok munkásai, ha legalább 20 százalék vállalati kölcsöntámogatásban részesülnek, a szociálpolitikai kedvezményeken felül további állami támogatást is kapnak. Lakótelep jellegű, több szintes lakóház építésénél például egy kétszobás lakáshoz az eddigi segítségen kívül 60 ezer forintos állami támogatás jár. A három vagy ennél több gyermekes munkáscsaládok kedvezményben részesülhetnek az előtörlesztésben és a kölcsöntartozás törlesztésében. A havi törlesztés az első három évben a fiatal házasok számára is mérsékelhető. A lakásépítő szövetkezeti és a tanácsi elosztású OTP-lakásoknál a jelenlegihez képest csökken a készpénz-előtörlesztés. A több szintes lakóházak építésénél előnyösen változnak a törlesztési idők és a kamatfeltételek is.

A munkaügyi miniszter előterjesztése alapján a Minisztertanács határozatot hozott a szakmunkásképzés irányításának rendjéről. Az intézkedések a szakközépiskolák és a szakmunkásképző iskolák irányításában és ellenőrzésében jelentkező ágazati és tanácsi hatáskörök rendezését szolgálják, valamint részletesen meghatározzák a szakmai képzésben érdekelt miniszterek és főhatóságok feladatait. A határozat értelmében a művelődésügyi miniszternek az oktatás és a nevelés egészére kiterjedő ágazati felelőssége mellett a munkaügyi miniszter látja el valamennyi szakmunkásképző iskolában a felnőtt szakmunkásképzés keretében, továbbá szakmunkásképzési céllal működő ipari, mezőgazdasági és erdészeti szakközépiskolákban folyó szakmai képzéssel összefüggő ágazati feladatokat. A képzés irányításával és ellenőrzésével kapcsolatos főhatósági felügyeleti hatásköröket a jövőben az ipari és építőipari szakmákat oktató iskolák tekintetében a munkaügyi miniszter, az élelmiszer- és a fagazdaság szakmáiban a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, a kereskedelmi és vendéglátóipari szakmában pedig a belkereskedelmi miniszter gyakorolja. A szakmunkásképző intézmények létesítése és fenntartása a jövőben a fővárosi és a megyei tanácsok hatáskörébe tartozik.

(Folytatása a 2. oldalon)

A magyar kormány állásfoglalása az európai fegyveres erők és fegyverzet csökkentését szolgáló tárgyalások előkészítő konzultációjáról

A magyar kormány jegyzéket juttatott el az Amerikai Egyesült Államok, Belgium, Dánia, Görögország, Hollandia, Kanada, Nagy-Britannia, Norvégia, a Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország és Törökország kormányához. A jegyzék az európai fegyveres erők és fegyverzet csökkentéséről tervezett előkészítő megbeszélésekkel kapcsolatos álláspontot tartalmazza és egyidejűleg válasz az említett országok 1972. novemberi jegyzékére, amelyben az európai államok egy meghatározott csoportjának előzetes konzultációját javasolták.

A magyar kormány jegyzéke rámutat, hogy az európai feszültség további enyhülését, az általános béke megerősítését szolgálná, ha megállapodás jönne létre a fegyveres erők és fegyverzet csökkentéséről Európában. Ennek a magyar kormány nagy fontosságot tulajdonít és hangoztatja: az európai nemzeti és külföldi fegyveres erők és fegyverzet csökkentésének kérdését úgy kell megoldani, hogy ez ne okozzon kárt egyik fél biztonságának sem.

A magyar kormány — következetes álláspontjának megfelelően — kész 1973. január 31-én megkezdeni az előkészítő konzultációkat az európai fegyveres erők és fegyverzet csökkentését szolgáló tárgyalásokról. Úgy véli, hogy e kérdés vizsgálata nem lehet az Európában létező katonai-politikai szövetségek előjoga. Ezért a magyar kormány véleménye szerint a konzultációkon való részvételre az egyenjogúság alapján jogot kell kapnia valamennyi európai államnak, amely ez iránt érdekeltséget tanúsít, továbbá az Amerikai Egyesült Államoknak és Kanadának.

Az államok részvétele az előkészítő konzultáción nem dönti el előre azt a kérdést, hogy mely országok lesznek részesei a fegyveres erők és fegyverzet csökkentésére vonatkozó megállapodásnak — állapítja meg a jegyzék.

Az előkészítő konzultáció részvevői megvizsgálhatnák az európai fegyveres erők és fegyverzet csökkentésével kapcsolatos tárgyalások szervezeti és ügyrendi kérdéseit. Meghatározhatnák a tárgyalások részvevőinek körét, valamint időpontját és helyét. Kidolgozhatnák a tárgyalások napirendjére és munkarendjére vonatkozó javaslatokat.

A fent megnevezett országok jegyzékeiben az úgynevezett „különleges németországi helyzetre" tett utalásokkal kapcsolatban a magyar kormány jegyzéke kijelenti, hogy korunk kétségbevonhatatlan ténye a két szuverén, független német államnak, a Német Demokratikus Köztársaságnak és a Német Szövetségi Köztársaságnak, mint a nemzetközi jog egyenjogú alanyainak a léte.

(Folytatás az 1. oldalról)

A Minisztertanács megvitatta és elfogadta a művelődésügyi miniszter előterjesztését az alsó- és középfokú oktatási intézmények irányítási rendszerének szabályozásáról. E szabályozás értelmében a szakközépiskolák és kollégiumok létesítésének, fenntartásának és közvetlen irányításának jogát a főhatóságok 1974. szeptember 1-ig átadják a fővárosi és megyei tanácsoknak. Megfelelő jogszabályozási intézkedésekkel biztosítják, hogy különösen a szakmai irányításban, az iskolai hálózat fejlesztésében, a népgazdasági igények és a beiskolázás összhangjában a szakszerűség, illetve a központi elvek érvényesüljenek.

Az Országos Vízügyi Hivatal elnökének előterjesztése alapján a kormány megtárgyalta és jóváhagyta a vízgazdálkodás távlati fejlesztési koncepcióját. Az 1985—90-ig, fő vonásaiban pedig az ezredfordulóig kidolgozott tervek főbb céljai közé tartozik a lakosság ivóvízellátásnak és a lakótelepek csatornázásának fejlesztése, a víz tisztaságának védelme, az árvízvédelmi biztonság fokozása, a mezőgazdaság belterjes fejlesztéséhez szükséges vízszolgáltatási és vízrendezési főművek kiépítése. A koncepció olyan országos jelentőségű vízpótló rendszerek létrehozását is tartalmazza, amelyek már a távlati igények kielégítését szolgálják. A kormány úgy határozott, hogy a vízügyi ágazat gazdasági szabályozórendszerét tovább kell fejleszteni, a két- és többoldalú műszaki-gazdasági együttműködés keretében pedig hasznosítani kell a nemzetközi vízügyi együttműködésben rejlő lehetőségeket.

A kormány ezután egyéb ügyeket tárgyalt.

Kétórás plenáris ülés

Osztrák javaslatok a helsinki tanácskozásokon

Helsinkiben a sokoldalú előkészítő tanácskozáson részt vevő 34 ország képviselői csaknem kétórás plenáris ülést tartottak. A munkaülésen részt vevők a biztonsági konferencia napirendjével összefüggő kérdéseket vitattak meg. Felszólalt Ausztria, Svájc, Svédország, Spanyolország, a Vatikán, Törökország, valamint Románia képviselője.

Nyugati sajtóértesülések szerint Ausztria indítványozta; hozzanak létre albizottságot, amely tanulmányozná egyfajta „állandó mechanizmus" létrehozásának lehetőségét a konferencia befejezése utáni időszakra. A továbbiakban az osztrák küldött javasolta azt is, hogy a majdani biztonsági értekezlet napirendjére vegyék fel a közel-keleti témát. Ausztria képviselője síkraszállt azért, hogy a biztonsági konferencia hívjon életre jószolgálati bizottságot a közel-keleti probléma megoldásának elősegítésére.

Svájc helsinki nagykövete támogatta az osztrák javaslatot, s ugyancsak támogató értelemben foglalt állást Törökország küldötte is.

Svájc képviselője felszólalásában hangoztatta olyan „rendszer" létrehozásának szükségességét, amely békés eszközökkel oldaná meg az európai földrészen felvetődő vitás problémákat.

A svéd delegátus egyes NATO-országok álláspontját támogatva, megkísérelte összekapcsolni az európai biztonság politikai és katonai kérdéseit, s indítványozta, hogy a konferencia napirendjén vitassák majd meg olyan albizottság felállítását, amely hivatva lenne a fegyverzetellenőrzéssel foglalkozni.

Szidki egyiptomi miniszterelnök kormányának egyéves tevékenységéről

Egy éve lépett hivatalba *dr. Aziz Szidki* miniszterelnök kormánya, amelynek az első napoktól kezdve meg kellett küzdenie a kételkedés kampányával, a társadalom különböző szféráiból indított politikai támadásokkal.

Szidki rádió- és televíziós beszédében sikeresnek értékelte a kormány tevékenységét. Hangoztatta, hogy a meghirdetett programnak megfelelően, folyik az ország harci felkészítése, és ezzel párhuzamosan a lakosság égető problémáinak megoldása. Mint közölte, Egyiptom évenként egymilliárd fontot fordít a fegyveres erők fejlesztésére, s további 95 milliót az állam harci felkészítésére. A miniszterelnök annak a véleményének adott kifejezést, hogy az arabok megtettek minden tőlük telhetőt az igazságos közel-keleti béke megvalósításáért.

A legutóbbi diákmegmozdulásokkal kapcsolatban Szidki kijelentette: a kormány gondoskodik a törvény tiszteletben tartásáról és a törvénysértők felelősségre vonásáról.

Szidki több ízben is vitába szállt a kormánynak azokkal a meg nem nevezett bírálóival, akik a nasszerizmust és a szocializmust kérik számon a mostani egyiptomi vezetésen. Kijelentette, hogy az államvezetés a nasszerizmus és a szocializmus talaján áll. A kormányfő véleménye szerint, most azok emlegetik a nasszerizmust és hangoztatják a szocialista jelszavakat, akik hajdan szembeszálltak Nasszerral.

Nasszer halála ót egyébként először vetődött fel nyilvánosan a kérdés, hogy utódai az ő nyomdokain haladnak-e tovább, és a kormányfő a bírálókkal vitába szállva, mintegy védekező pozícióból foglalt állást a nasszeri elvek mellett.

Csehszlovákia bármikor kész felújítani eszmecseréjét az NSZK-val

— Érdeklődéssel fogadtuk Brandt kancellár beterjesztett kormánynyilatkozatának a Csehszlovák Szocialista Köztársaságra vonatkozó részét, különösképpen azt a megállapítást, amely szerint a kapcsolatokat olyan szerződés megkötésével kellene rendezni hogy az úgynevezett müncheni szerződés immáron ne terhelje a két ország viszonyát — hangoztatta *Bohuslav Chnoupek* csehszlovák külügyminiszter a Csehszlovák Távirati Irodának adott nyilatkozatában.

A külügyminiszter emlékeztetett arra, hogy a csehszlovák fél a kapcsolatok rendezésére vonatkozóan már több ízben élt javaslatokkal. legutóbb Lubomir Strougal kormányfő Brandt koncellárhoz intézett tavaly szeptemberi levelében.

— Csehszlovákia készen áll és hajlandó bármikor felújítani a két ország küldöttségeinek eszmecseréjét, amely tavaly nyáron az NSZK delegációjának előterjesztése alapján szakadt meg, s közösen felkutatni a kapcsolatok normalizálásának megoldását, beleértve a müncheni diktátum érvénytelenségét mindkét részről elfogadható megfogalmazását, formuláját — jelentette ki Bohuslav Chnoupek, majd hozzáfűzte: — Hinni szeretnénk, hogy most, a kancellár kormánynyilatkozata után, véget ér a gondolkodási szünet és olyan időszak következik, amikor az NSZK kormánya konkrét kezdeményező lépéseket tesz.

Brandt kancellár kormánynyilatkozata:

Az NSZK külpolitikájának alapelvei változatlanok maradnak

A bonni parlament idei első ülésén *Willy Brandt* szövetségi kancellár elmondta kormánynyilatkozatát. Programbeszéde lényegében minden területen, tehát a külpolitikában is az 1969 óta követett irányvonal szellemében fogant. A belpolitikai reformelképzelésekről a kancellár ezúttal nagy általánosságban szólott.

Beszéde bevezetéseképpen Brandt emlékeztetett előző kormánynyilatkozatára. Aszerint a szövetségi köztársaság a jó szándékok népe akar lenni az országon belül és annak határain túl is. A kancellár hangoztatta: ez a szándék alkotja a folyamatosság alapjait a politikában, s a szándék konkrét tartalma a béke biztosítása és a társadalompolitikai reformok megvalósítása. A kormányfő hangoztatta, hogy az európai béke biztosabbá tételében az NSZK kormányának is része van.

Minthogy Brandtot hetek óta mind az NSZK-ban, mind külföldön hevesen bírálják a vietnami háború legújabb fejleményei fölötti hallgatásáért, a kancellár érdemi mondanivalóját is ezzel a témával kezdte. Kijelentette, hogy érthető az emberek sürgető türelmetlensége, amellyel az NSZK népe is várja a békét Vietnamban. O azonban — mint mondotta — az NSZK érdekeit szem előtt tartva, nem a nyilvánosság előtt tiltakozott, hanem más utakon próbálta befolyását érvényesíteni, és ezúttal is arra szorítkozik, hogy kijelentse: az NSZK a fegyverek elhallgatása után humanitárius segítséget kíván nyújtani az elkínzott és elpusztított Vietnam mindkét részének.

Az NSZK külpolitikájának alapjaként Brandt három tényezőt emelt ki: az ország tagságát és közreműködését a NATO-ban, a nyugat-európai gazdasági és politikai unió kiépítését és az Egyesült Államok katonai jelenlétét Európában.

Az NSZK a jövőben is keresi a széles körű együttműködést Kelet-Európa országaival és eltökélt szándéka hogy az NDK-val kötött alapszerződést mind politikai, mind jogi, értelemben szigorúan megtartja, és tartalommal tölti meg. Említésre méltó az a kijelentése, hogy bár a két német államnak kölcsönösen elutasító véleménye van egymás társadalmi rendszeréről, a szerződés ezeket az ellentéteket mégis alárendeli az általános béke érdekeinek. Az NSZK számára ez azt jelenti — mondotta —, hogy a nemzeti kérdést is alárendeli a béke biztosításának és íly módon tudatosan szolgálatot akar tenni Európa népeinek.

Brandt kijelentette: Az erőszakról való lemondásról kötött szerződések sorozatát — amelyek közül az első a Szovjetunióval kötött szerződés volt — ki kell még egészíteni egy hasonlóval, amelyet a szomszédos Csehszlovákiával kell megkötni. A szövetségi kormány reméli, hogy belátható idő alatt sikerül megállapodásra jutni, s ennek nyomán a müncheni szerződés nem terheli majd tovább a két állam viszonyát. A kancellár megígérte, hogy kormánya folytatni akarja a párbeszédet a Varsói Szerződés országaival.

E kapcsolatok fejlődése az európai biztonsági és együttműködési értekezlet előkészítésével most sokoldalú szakaszba lép — állapította meg. Majd állást fogallt a csapatok és a fegyverek csökkentése mellett Közép-Európában, és kijelentette, hogy az NSZK az erről folyó tárgyalásokon részt óhajt venni.

Az NDK-val kötött alapszerződésről Brandt azt mondotta, hogy mihelyt a parlament ratifikálta (a ratifikálási eljárás épp ezekben a napokban kezdődött meg), az NSZK kérni fogja felvételét az ENSZ-be.

A kínai külkereskedelmi miniszter Londonban tárgyal

Paj Hsziang-kuo kínai külkereskedelmi miniszter hatnapos hivatalos látogatásra Londonba érkezett. Paj Hsziang-kuo — akit Heath miniszterelnök is fogadott — 1949 óta az első kínai miniszter angliai látogatáson.

A brit ipar és a kínai külkereskedelem közötti forgalom volumene az 1971-es négymillióról harminemillió font sterlingre szökött fel, de a mérleg Anglia szempontjából negatív.

Jelenleg főleg a brit repülőgépgyártó-ipar érdeklődik kínai megrendelések iránt, miután Kína máris rendelt húsz Trident utasszállító gépet, előrendelést adott három angol—francia Concorde esetleges megvásárlására, azt várják, hogy Viscount típusú gépeket is rendel. Angol üzletkörök remélik, hogy kereskedelmi problémáikat segít megoldani az a „rokonszenv", amely az utóbbi időkben a kínai vezetőknél mutatkozik a közös piaci taggá lett Anglia iránt. Többször kifejtette azt a nézetét, hogy hatalmi érdekei számára előnyös a Közös Piac minden irányú, vagyis katonai fejlesztése is, amit Anglia szorgalmaz.

A brit—kínai kapcsolatok erősítésére vall, hogy a jövő hónapban Angliába várják Csi Peng-fej kínai külügyminisztert, negyed évvel Douglas-Home pekingi látogatása után.

Kairói vélemények az izraeli kormányfő nyugat-európai látogatásáról

A Svájcban tartózkodó *Golda Meir* izraeli miniszterelnök és *Felix Houphouet-Boigny* elefántcsontparti elnök találkozott Genfben. A megbeszélésen az országuk közötti kapcsolatokról, a közel-keleti helyzetről és Izrael afrikai kapcsolatairól volt szó.

★

Egyiptomi megítélés szerint Golda Meir nyugat-európai körútja kudarcot vallott, noha éppen az volt a célja, hogy ellensúlyozza az arab diplomácia látványos sikereit. Leone clasz köztársasági elnök és Andreotti miniszterelnök a nyugat-európai államok véleményének adott hangot, amikor Golda Meirrel folytatott megbeszéléseken Izraelt tették felelőssé a Szuezi-csatorna lezárásáért. A csatorna zárva tartása mérhetetlen károkat okoz Nyugat-Európának, ezért Olaszország és szövetséges partnerei érdekeltek a csatorna megnyitásában, a Jarring-misszió felújításában és a palesztinai kérdés igazságos rendezésében. Mint emlékezetes, a Közös Piac tagállamai egységesen támogatták az ENSZ-közgyűlés decemberi határozatát, amely nyomatékosan sürgette a Biztonsági Tanács 1967. novemberi határozatán alapuló közel-keleti rendezést.

Négy évre meghosszabbították Kekkonen megbízatását

Helsinkiben a finn parlament 170:28 arányban további négy évre meghosszabbította *Urho Kekkonen* köztársasági elnök megbízatását.

A jelenleg 72 éves Kekkonen mandátuma 1974-ben járt volna le, s a döntés értelmében 1978. március 1-ig tölti be az államfői tisztet.

Akciók világszerte Indokína megsegítésére

A Vietnam melletti szolidaritás új formái bontakoztak ki az egész világon. Az amerikai terrorpolitikát elítélő tüntetések, nyilatkozatok után most már — a rég várt béke reményében — mind több ország, politikai erő, szervezet jelenti be, hogy kész segítséget nyújtani a háború sújtotta indokínai országok újjáépítéséhez.

Az Európa-parlament öt politikai csoportjának vezetői határozati javaslatot terjesztettek a testület politikai bizottsága elé. Ebben azt javasolják a közösségi intézményeknek és a tagállamoknak, mielőbb találják meg a konkrét módokat arra, hogy hatékonyan és átfogóan hozzájáruljanak a háború sújtotta indokínai országok újjáépítéséhez és fejlesztéséhez.

Az Indokínának nyújtandó orvosi segélyekkel foglalkozó bizottság felhívása nyomán nagyszabású gyűjtési kampány kezdődött el az Egyesült Államokban a VDK lebombázott polgári létesítményeinek helyreállítására. Egy New Yorkban megrendezett sajtókonferencián több mint kétszáz neves amerikai színész, színműíró, író azzal a felhívással fordult az amerikai művészekhez, hogy ajánlják fel egynapi jövedelmüket a lerombolt hanoi Bach Mai kórház újjáépítésére. A sajtókonferencián bejelentették, hogy a Broadwayről négy színház művészei ajánlották fel január 20-i fellépti díjukat a hanoi kórház újjáépítésére, további 15 New York-i színház művészei pedig gyűjtési akciót folytatnak. Öt New York-i képcsarnok a január 20-án eladandó képeik vételárát szintén a bombázások sújtotta Vietnam újjáépítésére kívánja átadni.

A francia békemozgalom újabb jelentős gyógyászati segélyszállítmányt, többek között száz légzőkészüléket küld Hanoiba.

A Német Szociáldemokrata Párt parlamenti képviselői gyűjtési akciót kezdtek. Meinecke képviselő arra szólította fel a frakció tagjait, hogy adományozzanak 200—200 márkát Vietnam megsegítésére. Ebből nyomban élénk vita támadt. Volt olyan képviselő, aki kijelentette: csak a VDK megsegítésére szabad adakozni. Saigon ne kapjon segítséget. Wehner, az SPD alelnöke kevesellte a 200 márkát és nagyobb áldozatvállalásra szólította fel a képviselőket.

Vatikánvárosban összeült a Caritas Internationalis, a katolikus segélynyújtási világszervezet bizottsága, hogy előkészítse a háború sújtotta indokínai országok újjáépítéséhez nyújtandó fokozott segítséget. A szervezet egyebek között azt tervezi, hogy Haiphongban gyermekkórházat épít.

Egészségesen fejlődik a két ország viszonya

A francia sajtó Brezsnyev és Pompidou találkozójáról

A francia lapok vezető helyen, nagy terjedelemben foglalkoznak *Leonyid Brezsnyev* és *Georges Pompidou* megbeszéléseivel. Pártállásra való tekintet nélkül igen pozitívan értékelik a találkozót, hangot adva ezzel az ország közvéleménye elégedettségének. Mint a Le Monde megállapítja: ezúttal főleg a szovjet—francia kapcsolatok problematikus kérdéseit vetették fel a tárgyaló felek, nyíltan és őszintén, ami jelzi a két ország viszonyának egészséges fejlődését.

A két kormány más-más álláspontot képvisel a nukleáris leszerelés és a kölcsönös európai csapatcsökkentés kérdésében. A francia lapok többsége jelentősnek tartja, hogy az utóbbi kérdésben — nem utolsósorban a Leonyid Brezsnyev által nyújtott közelebbi felvilágosítások nyomán — a francia kormány enyhítette eddigi elutasító magatartását, s ez esetleg az eddigi francia magatartás későbbi megváltozását rejti magában. (A francia kormány eddig határozottan ellenezte a haderőcsökkentési tárgyalásokat.)

Még az olyan jobboldali lapok, mint a Figaro és a France Soir szerint is az álláspontok eme közeledése megfelel az európai helyzet kedvező változásainak. A baloldali sajtó — elsősorban a L'Humanité — viszont arra figyelmeztet, hogy épp az enyhülés érdekében a francia kormánynak még határozottabban kell ebben az irányban továbblépnie.

Megelégedéssel nyugtázzák a lapok, hogy Európa kialakítandó kollektív biztonsági rendszerében — amelynek gondolata a francia közvéleményben nagyon népszerű — a Szovjetunió a nyugati országok közül továbbra is első számú partnerének tekinti Franciaországot.

Pompidou befejezte afrikai körútját

Pompidou francia államelnök ötnapos afrikai látogatásának befejeztével visszaérkezett Párizsba. Pompidou az Afar és Issa Francia Területen (volt Francia Szomálipart), és Etiópiában járt.

★

Elnöki megbizatása óta Pompidou harmadízben tett hivatalos látogatást Afrikában. Az előző két útján összesen nyolc egykori francia gyarmaton járt, amelyeket manapság is sok szál köt Franciaországhoz. Valamennyi ország a francia frank övezetébe tartozik, és van, amelyikben szerződés alapján francia katonai egységek is állomásoznak.

Pompidout már régebbi két útján is sok kellemetlen meglepetés érte. Mindegyik ország kevesellte a Franciaországtól kapott anyagi és műszaki segítséget. Togi elnöke pedig a Pompidou tiszteletére adott banketten az afrikai frank és a francia frank paritásának jelentős megváltoztatását követelte az előbbi javára.

Pompidou most befejeződött útja azonban az eddigieknél is kényesebb volt.

A 23 ezer négyzetkilométeres egykori Francia Szomália — amelynek neve az országot benépesítő két törzsről Afar és Issa Francia Terület lett — átalakított státussal továbbra is Franciaország szerves része maradt, az egykori hatalmas francia gyarmatbirodalom utolsó maradványa Afrikában. Stratégiai jelentőségét az adja meg, hogy a Vörös-tenger déli bejáratának a kapuja. Fővárosa, Dzsibuti szabadkikötő pedig óriási adó- és vámkedvezményt biztosít az itt bejegyzett cégeknek.

Bizonyára jó okuk volt a hatóságoknak, hogy Pompidou látogatása idejére Dzsibuti teljes francia helyőrségét riadókészültségbe helyezték. Madagaszkárról és Csádból ide vezényelték az idegenlégió néhány egységét, továbbá helikopteres rajokat és a karhatalom több különleges századát.

Dzsibutiban — a nagy karhatalmi összevonás közepette — Pompidou azzal csillapította a függetlenséget követelőket, hogy kihallgatáson fogadta az ellenzék vezérét. Addisz Abebában pedig Franciaország anyagi segítségét helyezte kilátásba olyan út- és vízhálózat építéséhez, amelyhez a Világbank megadta a kölcsönt.

A visszaeső értékelése a régi és az új jogszabályokban

A visszaesés, a visszaeső büntetőjogi és társadalmi értékelése élő kérdés. Társadalmi berendezkedésünk 1945 óta nemcsak hogy változott, hanem hatalmasat fejlődött. Ma már a szocializmust építjük. Érdekes megvizsgálni azonban, hogy

a tőkések magyar társadalmában

miként értékelték a visszaesést, miként változott ez az értékelés a felszabadulás óta eltelt időben.

Hazánkban az első Büntető Törvénykönyvet az 1878. évben adták ki. Ennek jellemzője volt — sok más mellett — a tőkés magántulajdon fokozott védelme. A visszaesés értékelésénél is a tőkés magántulajdon sérthetetlenségének védelme lépett előtérbe. Nem véletlen, hogy csaknem kizárólag a vagyon elleni bűncselekményeknél írt elő szigorúbb büntetést a törvény a visszaesőkkel szemben.

A lopás vétségének büntetése egy évig terjedhető fogház volt. Ha azonban a lopást visszaeső követte el — az ellopott dolog értékére való tekintet nélkül — a lopást bűntettként értékelték, s a büntetés felső határa már öt évi börtönre emelkedett. Ez a szabály gyakorlatilag azt jelentette, hogy a visszaesőt ötévi börtönnel lehetett büntetni már akkor is, ha akár egy zsemlét vagy egy doboz gyufát lopott el.

Nagy jelentősége volt a lopott dolog értékének. Ha a lopott dolog nagyobb értéket képviselt, a visszaeső büntetése már két évtől öt évig terjedő fegyház lett. Különlegesen nagy értékű tárgy ellopása pedig már — visszaesővel szemben — tíz évig terjedhető fegyházbüntetéssel járt.

A rablás bűntettét öt évtől tíz évig terjedő fegyházzal rendelte büntetni a törvény. Ha azonban a rablás bűntettét olyan személy követte el, aki rablás vagy zsarolás miatt már büntetve volt, tíz évtől tizenöt évig terjedő fegyház kiszabására volt lehetőség. Szigorúbb büntetést eredményezett a visszaesés sikkasztás esetében is.

Nem véletlen, hogy a visszaesésnek nem tulajdonítottak jelentőséget azoknál a bűncselekményeknél, amelyeket csak

az uralkodó osztály tagjai

követhettek el. Jó példa erre a párviadal vétsége, a váltóhamisítás bűntette stb. Itt a visszaesésnek semmiféle következménye nem volt.

A fentieket támasztja alá a feltételes szabadság szabályozása is. Kizárólag a tőkés magántulajdon sérelmére elkövetett bűncselekményben visszaesőt zárták ki a feltételes szabadságból. Ezek szerint nem kaphatott feltételes szabadságot a lopásban, rablásban, zsarolásban, sikkasztásban, orgazdaságban, gyújtogatásban visszaeső. Köztudomású, hogy a párviadal vétségét csak az uralkodó osztály tagja követhette el, mert csak az volt „párbajképes". A feltételes szabadságból azonban soha nem zárta ki a törvény.

Az 1913. évben kiadott XXI. számú törvény a közveszélyes munkakerülők elleni védekezés címén bevezette a dologházi őrizetet, mint határozatlan tartamú szabadságvesztést. Dologházba került, akit a bíróság közveszélyes munkakerülés vétsége, tiltott szerencsejáték vagy kitartottság vétsége miatt ítélt el, vagy ha ezekben a vétségekben visszaesett.

A dologház

határozatlan ideig tartott, tartama egy évnél rövidebb és öt évnél hosszabb nem lehetett. A visszaesőt a bíróság határozott tartamú szabadságvesztésre ítélte, de ennek letöltésével nem szabadult, hanem a bíróság rendelkezésének megfelelően visszakerült a dologházba. A viszonylag kis bűncselekményekben visszaeső tehát még azt sem tudhatta, hogy mikor kerül ismét szabadlábra. Erre a megoldásra aligha lehet azt mondani, hogy nem volt szigorú.

Az 1928. évi X. törvény már megfogalmazta a „megrögzött bűntettes" fogalmát, és vele szemben a szigorított dologházba utalást rendelt el. Ez a törvény megrögzött bűntettesnek tekintette azt az elkövetőt, aki az élet, a szemérem vagy a vagyon ellen különböző időben és egymástól függetlenül legalább három bűntettet követett el, s a törvény értelmében halálbüntetés kiszabásának nem volt helye — ha megállapították róla, hogy az utolsó és az azt közvetlenül megelőző bűntettet öt éven belül követte el, és a bűncselekményeket üzletszerűen követte el, vagy a bűncselekmény elkövetésére állandó hajlamot mutatott.

A megrögzött bűntettes tehát szigorított dologházba került.

A szigorított dologház

határozatlan tartamú szabadságvesztés volt, s ennek legrövidebb tartamát a jogszabály három évben állapította meg, a felső határt azonban nem határozta meg. A három év eltelte után az igazságügyminiszter csak külön kérelemre vizsgálta meg a feltételes szabadság lehetőségét, s elutasító határozat esetén csak újabb három év leteltével jöhetett szóba a feltételes szabadság. Ha a szigorított dologházból feltételes szabadságra bocsátott megszegte a magatartási szabályokat, s a feltételes szabadságot megszüntették, csak újabb öt év elteltével vált ismét esedékessé a feltételes szabadság kérdése.

Köztudomású, hogy a Horthy-fasizmus éveiben a nyomor, a nincstelenség, a munkanélküliség milyen nagy szerepet játszott a bűnözésben. Elég utalni arra, hogy 1930-ban 3 millió nincstelen ember élt falun. 1929-ben csak Budapesten 67 749 „inséges" család élt a hivatalos nyilvántartás szerint. Ilyen körülmények között rendkívül kemény és szigorú álláspontot foglaltak el a tőkés magántulajdon sérelmére bűncselekményt elkövető személyekkel és a visszaesőkkel szemben.

A felszabadulás

büntetőjogi területen is alapvető változásokat eredményezett. A büntetési rendszert lényegében átalakította az 1950. évi II. törvény. Megszűnt a dologház és a szigorított dologház, enyhítették a feltételes szabadság feltételeit. Ezek a módosítások természetszerűen a visszaesőket is érintették, és számukra lényeges enyhítést jelentettek. A feltételes szabadságból nem zárták ki a visszaesőket sem, s lehetőséget adtak fél-harmad-negyednyolcad sőt ún. nap-elengedéses kedvezményre is.

Alapvetően változtak a társadalmi, gazdasági viszonyok. A nyomor, az éhség, a munkanélküliség ismeretlen fogalommá vált. A legdöntőbb változás mégis az volt, hogy történelmünkben először a dolgozó népé lett minden hatalom, s minden intézkedés, jogszabály a dolgozó nép érdekeit védte.

A politikai változás, a jogszabályok módosítása, a visszaesés elbírálásának enyhítése reményt adott arra, hogy a visszaesők száma a minimumra csökken. Sajnos nem egészen így történt. Sokan a népi demokratikus állam humánus intézkedéseit helytelenül értékelték, s ahelyett, hogy éltek volna a részükre is biztosított lehetőségekkel, a bűnözés útjára léptek. Mind élesebben határolódtak el a dologtalan, munkakerülő, bűnöző életmódot folytató személyek a becsületesen dolgozóktól. Pedig államunk újra és újra próbált

az egész dolgozó nép államának

állami, társadalmi, gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét és jogait védi. Nem tesz különbséget senki javára és terhére. Mindez megnyilvánult a visszaesés értékelésében is. Az egyes bűncselekményekkel kapcsolatban jelentőséget tulajdonított a visszaesésnek, de a realitások talaján maradt. Bevezette az ún. büntetésvégrehajtási visszaeső fogalmát, s ennek következményeit előbb a feltételes szabadságnál, később a büntetésvégrehajtási fokozatoknál, illetve a rehabilitációnál érezttette. Bevezette az ún. harmadkedvezményt, s az egyszeri visszaesőknél korlátozta a feltételes szabadságot, a többszörös visszaesőket azonban kizárta a feltételes szabadságból.

Büntetésvégrehajtási szempontból visszaesőnek tekintette a törvény a szándékos bűntett miatt elítéltet, ha meglevőleg szándékos bűntett miatt már szabadságvesztésre ítélték, és ennek kiállásától, vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűntett elkövetéséig tíz év még nem telt el. A rehabilitáció körében a visszaesés következménye volt a mentesítéshez szükséges várakozási idő tíz évre való felemelkedése.

Az 1966. évi 21. tvr. a visszaesés következményeit lényegében a végrehajtásra is kiterjesztette, mert meghatározta a büntetésvégrehajtási fokozatokat. A többszörös visszaesőkkel szemben kiszabott szabadságvesztést szigorított börtönben, az egyszeri visszaesővel szemben kiszabott szabadságvesztést pedig börtönben rendelte végrehajtani.

Az elnevezéseket az 1971. évi 28. számú törvényerejű rendelet megváltoztatta. A jelenlegi

büntetés-végrehajtási fokozatok:

fegyház, szigorított börtön, börtön és fogház. A többszörös visszaesők fegyházba, az egyszeri visszaesők szigorított börtönbe kerülnek.

A fenti jogszabály a visszaesőkkel szemben más területeken is módosított. Erre a módosításra azért volt szükség, mert a Btk. által bevezetett szigorítások nem jártak megfelelő eredménnyel.

Vizsgáljuk meg kicsit részletesebben a visszaesés jelenlegi büntetőjogi következményeit!

Először is tudni kell, hogy a Büntető Törvénykönyv csaknem 50 bűncselekmény esetében jelöli meg minősítő körülménynek a visszaesést, azaz ennyi bűncselekménynél eredményez súlyosabb büntetést a visszaesés. Nagyon komoly a visszaesés következménye az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetében. Ez az elítélt tizenöt év leteltével bocsátható feltételes szabadságra. Ha azonban a végrehajtás ideje alatt — akár vétséget is — elkövet, a feltételes szabadság esedékességét a bíróság 5 évvel elhalaszthatja.

Következetesebb a hatályban levő jogszabály a visszaesőkkel szemben a feltételes szabadság kérdésében is. A visszaesőt most már teljesen kizárják a feltételes szabadságból, tehát nem kaphat feltételes szabadságot az egyszeri visszaeső sem.

Szocializmust építő társadalmunktól idegen a bűnözés. Az állam és a társadalom jelenleg is bizonyos türelmet tanúsít azokkal szemben, akik csak megbotlottak, kisebb súlyú bűncselekményt követtek el. Azonban egyre inkább

elfogy a türelem

a visszaesőkkel szemben. A becsületes dolgozók joggal vetik fel, hogy amíg ők komoly megerőltetést igénylő munkával fáradoznak, hogy az egész társadalom jobban éljen, addig sokan nem munkával, hanem bűncselekménnyel, mások rovására akarnak anyagi előnyökhöz jutni. Nagyon sokan szóvá teszik, hogy nálunk mindenkinek jut munka, ne legyen tehát türelmes az állam a dologtalanokkal szemben.

Ezúttal a visszaesés jogi szabályozásának és büntetőjogi következményeinek történelmi fejlődését ismertettük. Időszerűnek látszik, hogy írjunk a társadalom tagjainak — szakembereknek és állampolgároknak — a visszaeséssel kapcsolatos véleményéről, javaslatairól. Erre a Heti Híradó legközelebbi számában visszatérünk, remélve, hogy ezek a vélemények és javaslatok mindenkit elgondolkoztatnak, és sok embert jobb belátásra bírnak.

Dr. G. I.

A Heti Híradó XVII. évfolyam, 1. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Igen, öcsém, csakhogy ezt a felírást nem legelő szamarak számára készítettem.

Könyvjutalmat nyertek: Sándorfi Mária elítélt, Kalocsa; Dittrich Antal elítélt, Állampuszta; Lengyel József elítélt, Vác; Bálint Csaba elítélt, Balassagyarmat; Soós Péter elítélt, Állampuszta.

Becsületesen dolgozni, segíteni — embernek lenni...

— Rosszabbá ne tegyük a saját helyzetünket, ez az én elvem, és ezt akartam megértetni minden elítélttársammal. Én még az elején tisztáztam magamban, hogy hova kerültem. Hogy itt szabályok vannak, melyeket be kell tartani, s ha megsértem ezeket, csak magamnak okozok rosszat...

Horváth Sándor 1968-ban kezdte meg szabadságvesztés-büntetését Szegeden. Először az anyagcsomagolóban dolgozott, majd a fotelszalagnál. Elégedettek voltak munkájával, a szabászatba került. Két évet töltött itt. 1971 elején brigádvezető lett — és enyhébb fokozatba helyezték... Akkor harmincnégyen dolgoztak a brigádjában, most már egy hatvannyolc tagú brigád vezetője. A csaknem kétéves időszakban mindössze egy munkamegtagadás fordult elő brigádjában.

— Segítettem az elítélttársaknak, igyekeztem példát mutatni. A személyes példamutatás a legfontosabb! Előfordult, hogy nem értették meg, miért kell csinálni valamit, akkor meg kellett magyarázni, hogy oda kell menni, ahová irányítanak bennünket. Azt is megmagyaráztam, hogy a feltételes szabadsághoz is csak úgy juthatnak, ha betartják a szabályzatot... Ha valami történt a munkahelyen, azt a zárkában megbeszéltük. Mert zárkafelelős is vagyok. Foglalkozom velük akkor is, ha jót csinálnak, akkor is, ha rosszat. Talán ezért sikerült egy olyan magot kialakítanom, amely az újakat vagy az erős legényeket maga neveli meg. A brigád mindig az első három között van, most pedig, a harmadik negyedév értékelése után, a hatvannégy brigádtagból ötven kapott jutalmat...

A kárpitosműhelytől nincs messze a magánzárkák sora — a jól dolgozóktól a munkamegtagadókhoz érünk... Hozzájuk a kérdés az: Miért?

— Nem azt a munkát végzem, amihez értek! Ha nem adnak mást, nem dolgozom. Kibírom, kitartok, nem először teszem! Az ember mindent kibír... — mondja Radó János. Én még hozzátenném: ha értelme van.

— A szabóknál dolgoztam, onnan kerültem a furnírba. A művezető úr nem javasolt harmadra, én meg azt mondtam, hogy a furnírban többet nem dolgozom. Megtagadtam a munkát.

Nagy Attilát — harmadkedvezmény tárgyalása előtt egy héttel — hanyag munkavégzésért és az üzemi rend be nem tartásáért fenyítették meg. Októberben munkamegtagadásért, majd még egy vétségért... Huszonhat éves. Két és fél éves fia van. Édesanyja, menyasszonya és gyereke háromszáz forint nyugdíjból és hatszáz forint gyermekgondozási segélyből él. Amikor megkérdeztem, arra nem gondol-e, hogy miattuk is kötelessége lenne dolgozni, pénzt keresni, Nagy Attila témát és érvet változtatott.

— Ha tudtam volna, hogy száz százalékot kell teljesíteni!... Beteg vagyok, nem tudok annyit dolgozni... — Erről azonban mást mond az orvos. Egyébként kilencszáz forintból élő családját kérte meg, hogy gyűjtsenek pénzt ruhára: legyen miben szabadulnia...

Szerencsére — bár ez igazán nem a szerencsének köszönhető — nem a hanyagok, munkamegtagadók vannak többségben az Alföldi Bútorgyárban. Ezt nemcsak a kárpitosüzem elítélt brigádvezetőjének szavai támasztják alá, hanem az üzemben dolgozó elítéltek magatartásáról készült mérleg is. Fél év alatt az üzemi rend be nem tartásáért, munkamegtagadásért, hanyag munkavégzésért, baleset-védelmi rendszabályok be nem tartásáért, a brigádvezető utasításainak nem teljesítéséért mindössze tizennégy elítéltet kellett megfenyíteni. Ezzel szemben a jó munkájukért megjutalmazottak száma nyolcvanhét volt!...

S hogy ne csak az üzemről essék szó, meg kell említenünk Szőke Lajost is. Nem azért, mert ő a főszakács, nem is csak azért, mert lapját már tizenkét dicséret díszíti... Az ötvenkét éves, tizenöt évre elítélt férfiről egyöntetűen, mindenkinek nagyon jó a véleménye: „... a büntetésvégrehajtás eddigi ideje alatt fegyelmezett, tisztelettudó magatartást tanúsított... Huzamosabb idő óta zárkafelelősi feladatok ellátásával van megbízva, és ezt a feladatot eddig maradéktalanul végrehajtotta". „Társait a rendre, a tisztaságra oktatja, e területeken ő maga jó példával jár elöl."

— És mint ember milyen Szőke Lajos? — érdeklődtem. — Szerény és megfontolt, volt a válasz.

Ilyen véleményt „kint" is csak évek kemény munkájával, becsületes, jó magatartással vívhat ki magának valaki. De mindenütt egyformán jó érzés: elismernek, embernek tartanak — a szó legnemesebb értelmében...

B. J.

Mennyibe kerül egy cigaretta?

Minden termelőüzemnek megvan a sajátosságainak megfelelő tűzrendvédelmi szabályzata, amelyet az ott dolgozóknak szigorúan be kell tartaniuk. Fokozottan vonatkozik ez a büntetésvégrehajtási intézetekben az elítéltek foglalkoztatását biztosító termelőegységek területére.

Vannak azonban elítéltek, akik az utasításokat semmibe véve, az üzem területére gyufát csempésznek, és a munkateremben — ahol tűzveszélyes textilanyagokat több milliós értékben helyeznek el — a felügyelet kijátszásával rágyújtanak.

A munkaközi szünetekben biztosítják a dohányosok részére a dohányzási lehetőséget a napi nyolc óra alatt kétszer, de ez egyesek nikotinéhségét nem elégíti ki, így a szabályok megszegésével próbálják ezt pótolni. Igaz, nem sok sikerrel, de annál drágábban.

A Sátoraljaújhelyi Fehérneműgyár egyik szalagjában Áchim Antal, Dányi János és Orosz István elítélt megpróbálkozott ezzel. A munkateremben munkaidőben a varrógép alatt egy Kossuth cigarettát és egy doboz gyufát találtak. Az ablakhoz lépve közösen meggyújtották, és hárman elszívták. Nagy élvezet és boldogság volt ez, viszont cselekményüket felfedezte a felügyelet, és fejenként 5—5 napi sötétzárka fenyítést kaptak. Tettüket elismerték és megbánták.

A fehérneműgyár vezetése az üzemben dolgozó elítéltek részére minőségi és mennyiségi célfeladatot tűzött ki a múlt év III. negyedévében. A célfeladatot teljesítők részére több mint 20 ezer forint jutalmat osztott ki a fegyház parancsnoksága.

Az értékelés időpontjában történt az „üzemi rend be nem tartása". A három elítélt jól dolgozott, fegyelmezettségükkel sem volt probléma eddig.

A műszakvezető művezető és a nevelő 300—300 Ft jutalomra javasolta az említett elítélteket, amelytől cselekményük miatt természetesen elestek, ugyanakkor a sötétzárka fenyítés napi költségtérítése 18 Ft, 5 napra 90 Ft. Ezt a levonást még tetőzte, hogy 5 napig a termelő munkából kiestek, ezalatt nem kerestek semmit, sőt az előző hónapok kereseti átlagát figyelembe véve ez 5 napra, személyenként 220—300 Ft kiesést jelentett.

Jól teszi minden elítélt, hogy amikor az intézet rendjét, fegyelmét, a magatartási, munkáltatási szabályokat megszegi, az erkölcsi-fegyelmi elmarasztaláson kívül számolni kezd, és ha a végösszeg kijön, elgondolkozik azon, nem kerül-e túl sokba egy meggondolatlan, tiszteletlen szó vagy cselekedet.

A végső és a legfontosabb következtetés pedig az: hogyan merik az ilyen elítéltek a munka- és tűzvédelmi szabályokat megszegni, társaik életét kockára tenni, hiszen ilyen ok miatt több esetben fordult már elő sok ember életét és milliós károkat követelő tűzeset vagy rendkívüli esemény, amelynek súlyos anyagi és büntetőjogi felelősségre vonás lett a végső következménye.

Cs. F.

Pálhalma, 1973. január 16.

MUNKA, TANULÁS, PIHENÉS

... az élet ilyenkor sem állhat meg.

Havas reggelre ébredtünk. A rádióból, a Meteorológiai Intézet jelentéséből megtudtuk, hogy az egész országot hótakaró borítja. A havazás örömet és bosszúságot okozott. Nemcsak a gyerekek, a téli sportok kedvelői várták már hetek óta a havat, hanem a mezőgazdaságnak is nagyon jól jött. A bársonyos, csillogó takaró megóvja a fagytól az őszi vetéseket.

A tél ezernyi szépsége mellett komoly próbára teszi a szabadban dolgozókat és a gépeket egyaránt. Fokozottabb helytállást kíván. A rossz látási és útviszonyok miatt Budapestről még a farmotoros Ikarusz autóbusz is több mint fél órás késéssel érkezett meg Dunaújvárosba.

Pálhalmára érve, látszólag mozdulatlanságot találtunk a gazdaságban. Pedig az élet ilyenkor sem állhat meg. Terepjáróra ültünk, hogy felkeressük azokat, akik ezen a téli napon is derekasan végzik napi munkájukat.

Tavaszra készülnek, tavaszra várnak

A Duna felől hideg, metsző szél fújja a havat. Mint milliónyi gombostű szúrja az ember arcát. December 13. óta dolgoznak itt a mélykúti elítélt nők. Vastag, meleg ruhájukon viharkabát. A kapucni alól egészséges arcuk villan. Csattognak a metszőollók. Az egyik elítélt forró teával kínálja őket.

— Fáznak?

— Nem — válaszolta egyikük — jó melegen vagyunk felöltözve. Csak a szél ne hordaná ilyen erősen a havat.

— Szüretelni mindenesetre kellemesebb — jegyezte meg egy másik elítélt.

Tavaly nagyon szép volt a termés. Nemcsak az időjárás kedvezett, hanem a szakszerű kezelés is. Az idén sem akarnak elmaradni, éppen ezért már több mint egy hónapja megkezdték a fák metszését.

Az elítélteknek fűthető, meleg helyiséget rendeztek be, itt ebédelnek.

A felügyelet elmondotta, hogy kifogástalanul végzik munkájukat, dicséretet, elismerést érdemelnek.

Szüretelni mindenesetre kellemesebb ...

Készül az új konfekcióüzem

A hangosi tábor egyik épületében villanyszerelők, parkettások dolgoznak. Néhány hét múlva már varrógépek dübörögnek ezekben a szép, tágas, világos termekben. Mint ismeretes, a kecskeméti szigorított börtönben megszűnik a termelés, az ő munkájukat veszik át a mélykúti elítélt nők.

... az új üzemrészre nagy feladatok várnak.

Több konfekcióüzemben jártam, de ehhez hasonlót, korszerűbbet még nem láttam. A nagyüzemi termelés valamennyi feltételét biztosították.

Elmondották, hogy az ide kerülő elítéltek december óta Kalocsán tanulnak. Itt ismerkedtek meg a szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókkal. Rövidesen visszaszállítják őket, és önállóan fognak dolgozni. A múlt heti számban ismertettük a Munkaruházati Kereskedelmi Vállalat kereskedelmi igazgatóhelyettesének elismerő véleményét a bv. intézetekben készült konfekciókról. A kereskedelem, a vevők igénye ebben az esztendőben is nő, ebből adódik, hogy az új üzemrészre nagy feladatok várnak.

Modern konyha — kulturált ebédlő

Mint annak idején a Heti Híradóban beszámoltunk róla, Sándorházán új körlet épült. A lakóépülettel szemben van a kazánház, a konyha és az ebédlő, amely egyúttal a beszélőhelyiség.

... percnyi pontossággal készült el az ízletes étel.

Körútunk következő állomása Sándorháza. Ebédosztáskor érkeztünk. Mint mindig, most is percnyi pontossággal készült el az ízletes étel. Az ételosztóban már ott álltak a fehér kövel borított asztalokhoz ültek le. Látszott rajtuk, hogy jólesik egy kicsit pihenni is, hiszen megviselte őket az időjárás, a szél, a szűnni nem akaró havazás és a hideg.

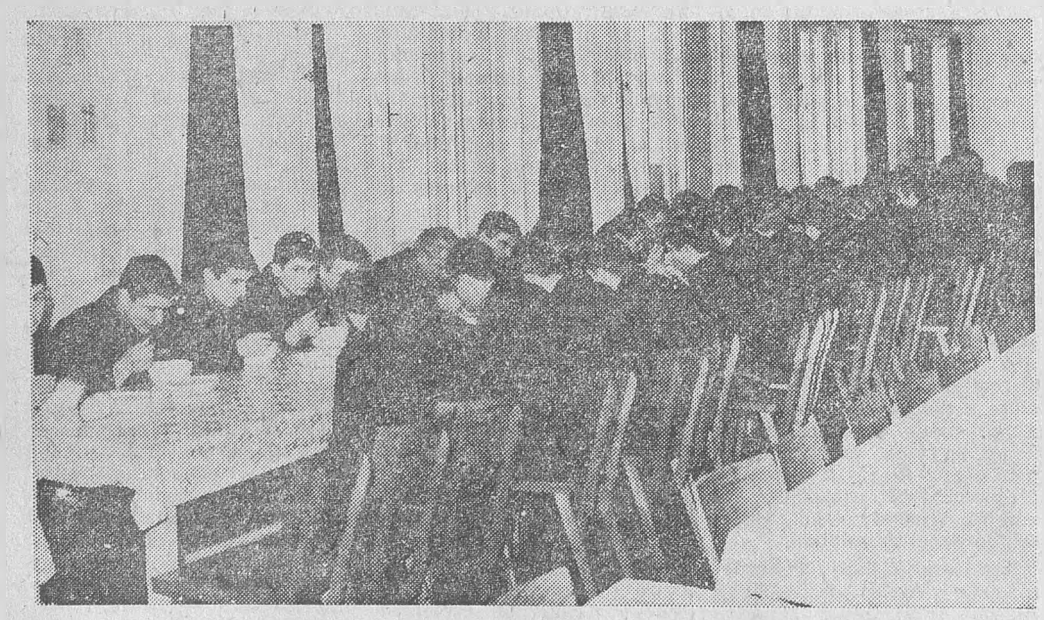

...jólesik egy kicsit pihenni is...

Tavasszal már traktoron ülnek

Ebéd után az új körlet egyik tantermében találtuk a traktorosiskola hallgatóit. Negyvenegy elítélt ismerkedik a különböző erő- és munkagépek szerkezetével, kezelésével, karbantartásával. Többnyire fiatalok, olyanok, akik eddig nem rendelkeztek szakmával.

— Háromhónapos elméleti és gyakorlati foglalkozáson vesznek részt — tájékoztatott az intézet parancsnoka. — Tanulmányaik befejezése után elméleti, gyakorlati ismeretekből és közlekedésrendészeti szabályokból vizsgáznak. Ha valamennyi követelménynek megfelelnek, olyan jogosítványt kapnak, amelyet nemcsak nálunk, hanem az országban bárhol hasznosítani tudnak. Ezzel is elősegítjük, hogy szabadulásuk után könnyebben illeszkedjenek be a társadalomba.

Háromhónapos elméleti és gyakorlati foglalkozáson vesznek részt ...

Munka után

A munka befejeződött. Az elítéltek körleteikbe vonultak. Megmosakodtak, rendbe hozták ruházatukat. Az egész napi kemény munka után jólesik a pihenés, a kikapcsolódás, a felfrissülés. Az egyik zárkában folyóiratokat olvasgattak: a Magyar Ifjúságot, a Nők Lapját, a Képes Sportot, az Autó és Motor-t.

A könyvtárban is ilyenkor van a csúcsforgalom.

— Legtöbben Petőfi Sándor műveit keresik — felelt kérdésünkre a könyvtár vezetője — Szerencsére több kötetünk is van belőle, teljesíteni tudjuk a kéréseket.

Örömmel újságolták, hogy a napokban kaptak televíziót; érthető, hogy jelenleg ez a legnagyobb sláger.

Legtöbben Petőfi Sándor műveit keresik ...

Lassan elcsendesedik a körlet. Az elítéltek pihenni tértek, hogy másnap friss erővel és lendülettel folytassák a munkát.

— ZIMM —

RENDKÍVÜLI BESZÉLŐ

A Salemi boszorkányokat látták a Nemzetiben. Az asszonyra rendkívüli hatást tett a darab. Amikor kijöttek, olyan reszketés fogta el, hogy a férje attól félt, baja esik.

— Többet nem jövünk színházba — fogta karon az asszonyt.

— Ne félts engem, erős vagyok, de ez a darab kicsit sok volt az én idegeimnek.

— Abigél őrjöngése engem is megviselt, el tudom képzelni, mit éreztél te a gyerekkel a hasadban. — Másra nem kínált jegyet a közönségszervezőtök?!

— Az ember annyit hallott Arthur Millerről.

— Beülünk valahová?

— A gyerekek miatt jó lenne igyekezni haza.

— Anyám vigyáz rájuk. Én inkább az állapotodra gondolok.

— Miért? Olyan nagy a hasam? Nem mersz bejönni velem egy étterembe? — Az asszony durcásan elhúzódott.

— Nem erről van szó, te buta. Még táncolhatunk is, ha akarod.

— Komolyan gondoltad?

— Persze.

— Előbb vacsorázzunk! Ha nem keresünk gyorsan egy étermet, rögtön elájulok a gyengeségtől.

A terhesekre gyakran jellemző, hirtelen támadt éhségérzet szinte levette a lábáról. Tibor diszkréten a pincér markába csúsztatott egy húszast, hogy az étel mielőbb az asztalra kerüljön. Amikor elépett az asztaluktól, Etelka a dühtől vörösen sziszegte:

— Pénzt adtál neki?!

— Igen — lepődött meg Tibor.

— Mennyit?

— Egy húszast.

— Egy húszast?

— Miért?

— Még borravalót is adsz ugye?! — hajolt közelebb a férjéhez.

— Amikor kifizettem a számlát. Miattad sürgettem a vacsorát. Miért érdekel téged az a húszas?

— Miért érdekel? Az én pénzem! Az én keservesen, vérrel szerzett pénzem!

— Az én pénzem is.

— Te nem veszel észre semmit? Neked tényleg nem tűnik fel semmi? — tört ki az asszony.

— Mit kellene észrevennem? — türelmetlenkedett a férfi.

— Mit gondolsz, miből járunk színházba, miből telik vacsorázgatni, szórakozni a két gyerek mellett?

— A fizetésünkből.

— Ne tettesd magad. Sose támadt kételyed?

A férfi nem tudott válaszolni. A pincér hozta a vacsorát. Az asszony azonnal enni kezdett. Éhsége hamaro-

A „bátor ember"

(Tudósítónktól.)

Egy szállítmány befogadása alkalmával ismerősnek tűnő elítélt jelentkezett az irodában. Jobban megnézem: mintha már találkoztunk volna. Kérdésemre mondja is, hogy a sátoraljaújhelyi intézetben töltötte előző büntetésének egy részét, mert a másik felét elengedték kegyelemből. Régi ismerője már a börtönöknek, jó néhány évet töltött bent. 1971 januárjában közkegyelemmel szabadlábra helyezték, 2 év 6 hónap büntetést hagyott hátra.

Hozzátartozója nem volt, fia nem tartotta vele a kapcsolatot, felesége pedig meghalt.

★

— Kevés pénzem volt, mert sokat betegeskedtem. Amikor hazamentem a lakásomra, munkát nem vállaltam egészen júniusig. Úgy gondoltam, egy kicsit megpihenek.

— Miből élt, amíg nem dolgozott?

— Mivel feleségem meghalt, a lakás berendezését értékesítettem, és a kapott pénzből éltem.

— Mivel teltek a napjai?

— Rendbe tettem a lakást, javítgattam a kerítést, fát ültettem az udvarra.

— Ha a házat javítgatta, az udvarra fákat ültetett, miért adta el a lakás berendezését?

— Közben megismerkedtem egy nővel, és úgy beszéltük meg, hogy a lakást eladom, és odaköltözöm hozzá.

— Ismerte azt a nőt azelőtt?

— Nem ismertem, más vidékre való volt, a véletlen hozott össze vele. Jóravaló asszonynak néztem, meg úgy gondoltam, tartoznom kell valakihez.

— Mi történt a lakás eladása után?

★

— Összeszedtem a ruhámat, és elköltöztem — az élettársamhoz. A lakás árát odaadtam neki. Ne mondja, hogy nem bízom meg benne, ne mondják a gyerekei, hogy nem vittem oda semmit. Eleinte jól megvoltunk, csak az nem tetszett, hogy alig telt el egy kevés idő, amikor az asszony közölte velem, hogy elfogyott a pénz. Amikor megkérdeztem, hová tette a ház árát, szépen elszámolt. Bántott a dolog, de a békesség kedvéért nem szóltam, csak akkor néztem nagyot, amikor egyik gyereke is, a másik is megjelent az udvarban, és elhajtotta azokat a jószágokat, amibe az asszony állítólag a pénzt fektette. Összeszólalkoztunk. Megbomlott a családi békesség.

Mind a ketten dolgoztunk, nem sokat kerestünk, de szerényen meg lehetett élni belőle vidéken. Egyik este, hogy a munkából hazamegyek, arra lettem figyelmes, hogy a kisebbik gyerek beszélget az anyjával, és arról esik szó, hogy nekem nincs semmim ennél a háznál. Mérges lettem, mert az anyja igazat adott a gyereknek. Ettől kezdve nem volt maradásom. Az asszony állandóan kereste az alkalmat, hogy belém kössön. Egy reggel a munkahelyemen arra az elhatározásra jutottam, hogy elköltözöm tőlük.

Ott hagytam a munkahelyemet, meg őt is. Háromszáz forint körüli pénzzel a zsebemben elindultam — magam sem tudtam hová. Stoppal bementem az egyik városba, sétálgattam. Mivel erősen esteledett, elindultam a városból kifelé. Útközben elkövettem az első bűncselekményemet. Ezt követte a többi, amíg a rendőr be nem kísért az őrszobára. Most újra itt vagyok. Az elkövetett bűncselekményekért egy évet kaptam, ehhez hozzáadták a közkegyelemmel elengedett 2 év 6 hónapot, így most megint van időm gondolkodni, hogy szabadulásom után hol is kezdjem majd...

★

Társai azon a véleményen vannak, hogy mindig olyan ember kapja a sarkantyús csizmát, aki nem tudja összeütni.

Nekem viszont más a véleményem. Ha egy elítéltnek nincs hozzátartozója, ha szabadulása után nem vállal munkát, szinte lehetetlen a társadalomba való beilleszkedés. Sok, hasonló gondolkodású elítélt házasságkötéssel akarja biztosítani a kintmaradási lehetőséget. Ezt is jól meg kell fontolni. Nagyon „bátor" ember az, aki ismeretlennel barátságot köt, vagy életközösségre lép vele. Aki úgy gondolja, hogy a szabad életben a boldogságot úgy lehet megtalálni, ha az első ismeretlen nőt, aki hozzámegy, feleségül veszi, könnyen úgy járhat, mint Zsila Gábor elítélt.

J. A.

A kulturális bizottságról

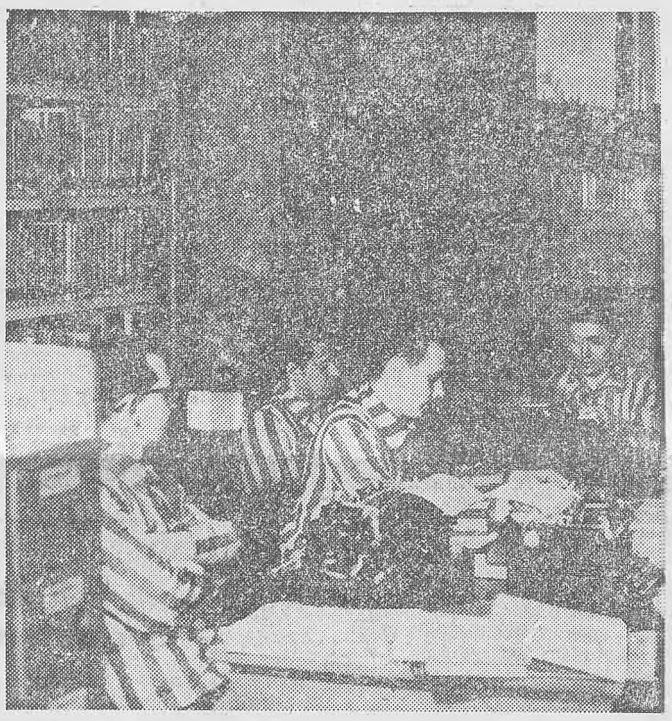

Műsort szerkeszt a kulturális bizottság

Szegeden zömmel hosszú idős elítéltek töltik szabadságvesztés-büntetésüket. A külvilág eseményeiről csak közvetve szereznek tudomást. Tájékoztatásukat a több ezer kötetes könyvtár, a rendszeres filmvetítés, a különböző ismeretterjesztő előadások, a központi és helyi szerkesztésű rádióstúdió és a képes kulturális híradó biztosítja. Érthető, hogy szinte valamenynyi elítélt nagy érdeklődéssel várja az érdekes, színvonalas, színes előadásokat, műsorokat, a legújabb kiadású könyveket.

A kulturális bizottság a lehetőségekhez képest mindent elkövet, hogy a hiányzó ismereteket pótolja, illetve, hogy a meglevőket bővítse. A cél az, hogy pihentetve, szórakoztatva ismertesse meg az elítélteket a kultúra világával.

AZ IDŐ ÉS AZ EMBER

Az akaraterő hiánya

Negyvenévesnek látszott, pedig — ahogy kiderült — a harmincat is éppen hogy túlhaladta. Nehéz, darabos mozdulattal ereszkedett le a székre, lehorgasztotta a fejét.

— Mindig ilyen csendes?

— Én már kérem, mindig.

— Mivel tölti a napját?

— Ahogy bevégezem a munkát, megmosakszom, és leülök.

— Így?

— Így, mint most. Nem tudok én semmit csinálni. Mindig arra a délutánra gondolok. Próbáltam olvasni, nem ment. A többiek beszélgetnének velem időnként, de nem tudok rájuk figyelni. Úgy látok mindent állandóan magam előtt, ahogy akkor volt.

— Kapcsolatot tart valakivel?

— Édesanyámmal. Nincs énnekem senkim sem. Csak azért nem teszek magammal semmit, mert szegény anyámnak okoznék fájdalmat. Elvégzi majd az idő helyettem. Nem bírom úgysem soká.

Több, mint tíz év van még előtte, néhány hónapja tölti szabadságvesztés-büntetését. Éveket öregedett ezalatt.

— Kedvezménnyel mikor szabadulhat?

— Szabadulhatnék — javít ki nyomatékosan. Az első szó, amit nem csüggedten, nalkan ejt ki. — De úgysem érem én azt meg.

— Nincs semmi terve, gondolata a jövőjével?

— Kérem, nekem jövőm nincs.

— Olyan biztos ebben?

— Igen. Nem tudom a gondolatot elviselni, amit tettem. Apám legjobb barátja volt, akit megöltem. Nem akartam ezt tenni. Gyerekkoromban az ő udvarukon játszottam az ő gyerekeivel. Beszéltem velük is, nem haragusznak rám. De akkor is meghalt. Nagyon sajnálom. Mindig magam előtt látom.

Lehet, az idő múlása enyhít majd ezen az önkínzó gyötrődésen. Nem lehet másképpen megfogalmazni: ez az elítélt saját magát teszi tönkre ezzel az önmarcangolással. Magaviseletével, munkájával elégedettek, elítélttársaival jó a kapcsolata. Ahogy elmesélték, a zárkában néha megpróbálnak egy kis lelket önteni belé, felrázni ebből az állapotból. Sikertelenül. Nem tud, nem akar másra gondolni a történteken kívül.

Sokat írtunk már a közönyről, cinizmusról, amikor valaki tettével — és annak következményeivel — egyáltalán nem törődik, nem is érdekli. Ez természetesen káros és helytelen felfogás. De nem szabad átesni a másik végletbe sem, mint ahogy ebben az esetben történik. Ennek az elítéltnek a számára az élet teljesen kilátástalan, a jövő megszűnt, csak a jelen van. És nem kétséges: ez az állandó őrlődés előbb-utóbb aláássa az egészségét, s talán éppen akkorra megy tönkre, amikor már a szabadulás felé közeledik.

— Édesanyja hány éves?

— Hatvanhét. Majdnem nyolcvan lesz, mire szabadulok. Vagyis szabadulnék.

— És nem akar még miatta sem élni? Neki sincs senkije, egyedül él. Legalább a fia mellette lesz élete végén! Erre nem gondol?

— Hát bizony, ezen már nagyon sokat gondolkoztam. Azt hiszem, eddig is csak ez tartott meg. Nagyon fájna neki, ha már nem lennék. Meg a fiam is...

— Mennyi idős?

— Tizenegy éves. Húsz felett lesz, mire szabadulok.

Figyeltem, kijavítja-e saját magát, hogy szabadulnék, de nem.

— Látja, két ember már egészen biztosan van, aki visszavárja. És előlük akar megfutamodni? Mert ez megfutamodás. Ezzel a felfogással lemond róluk, magukra hagyja őket.

— Igen... miattuk... talán.

Természetesen, ez a beszélgetés nem ilyen rövid idő alatt zajlott le, mint ameddig a cikk elolvasása tart, de ez alatt az idő alatt az élet határozott tagadásától eljutottunk egy halvány, bizonytalan „talán"-ig. Reméljük, ez a félénken kimondott szó megerősödik majd, s lesz még belőle egy határozott „akarom", „ki fogom bírni" is.

Az akaraterő

Egy üzemvezető mondta nemrégen:

— Sok múlik gyakran az elítélt brigádvezetőn. Milyen gyorsan tanulja meg a szükséges műveletet az új ember, milyen minőségű munkát végeznek a régiek, milyen közösségi szellemet sikerül kialakítani a szalagban vagy a brigádban.

Milyen tulajdonságokkal rendelkezik egy jó közösségvezető? Fiatal ember, aki válaszol. Négy éve van benn, ítélete nagy: kedvezménnyel 1978-ban szabadulhat.

— A brigádvezető mindig legyen tisztában tennivalóival, munkájával, nemcsak az üzemben, hanem a zárkában is. Az a lényeg, hogy érdekelje az, amit végez. Az a célom, hogy helytálljak, ne lehessen hibát találni semmiben. Mindig az apróságokból kell kiindulni, így a nagyobb dolgok is elkerülhetők. Miből áll például, hogy a ruhát este egy mozdulattal még megigazítom „sarkosra" az összehajtás után? Semmiből. És elkerülhető esetleg egy rendbontás.

— Hány elítélt tartozik a brigádjába?

— Jelenleg harminc. Nehéz néha velük. Mindenkivel másképpen kell bánni. Van, aki egy szemvillanásból is ért, a másiknál a szép szó semmit sem használ, keményebben kell fellépni. Sokat beszélgettem már a zárkában a társaimmal. Az utóbb említettek a visszaesők, akik — amint a bv. intézet kényszerítő rendje megszűnik — nem találják már meg a helyüket kint.

— Hosszú ideje van még hátra. Hogyan használja ki a szabad időt?

— A kulturális bizottság tagja vagyok. Amint a munkát befejeztem, megyek fel a stúdióba. Két rádióműsort is készítek. Igaz, az egyik megszűnik. Most a könyvvásár foglalja el minden percemet. 14062 könyvünk van jelenleg. Azért tudom ilyen pontosan, mert az ezzel kapcsolatos összesítéseket is én készítem. Elmegy teljesen az idő a közösségi munkával.

— Ahogy szavaiból kiderül, megtalálja helyét a bv-intézet közösségében, rendjében. Mit tanácsolna társainak, akik ezt képtelenek megtenni?

— Az első és legfontosabb az akaraterő; ha ez megvan, akkor minden megy simán, rendben. Nem mindegy, hogyan néznek az elítéltre, milyen a vélemény róla. Egy másik apróság példának: jólesne néha a fáradt gerincet pihentetni, magyarul lefeküdni akkor is, amikor a szabályzat tiltja. Ha valaki itt akarja megmutatni, milyen „nagylegény", mit ér vele? Észreveszik, megkapja a fenyítését, kedvezmény-elvonását, esetleg elveszti a feltételes szabadulás lehetőségét. Van ennek értelme? Semmi az égvilágon. Valahogy ezt kellene sok elítéltnek megmagyarázni, próbáljanak így gondolkozni, a lehetőségekhez szabni az igényeiket.

— Volt már valamilyen fenyítése?

— Nem, és nem is lesz.

— Ilyen biztos ebben?

— Igen. Ha valamilyen rendbontást követnék el, az csak azért történhetne, mert annyira kiborultam, hogy teljesen összeroppantam. Ezt pedig nem akarom, tehát vigyázok mindenre. Egy hibám van, ha annak lehet nevezni: magamba fojtok mindent. Akármi gondom-bajom van, csak gyötrődöm, és idegeskedek, nem is próbálom sehogyan levezetni. Persze, ez az adott körülmények között talán még jó is, mert ha utat engednék az ingerültségnek, abból könnyen lehetne rendbontás. Így szeretném bizonyítani magam előtt is, hogy van akaraterőm. Az itt töltött négy év alatt sokat tanultam. Hiszem: megállom a helyem a szabadulás után. Ha a kedvezményt számítom — márpedig számítom —, akkor jövőre már a „félidőnél" vagyok, s a büntetésből kifelé számolhatom a napokat. Még több erőt fog adni ez a tudat is. Hosszú még az idő, de kibírom, mert ki akarom bírni!

Reméljük, ez az elhatározás és felfogás a jövőben sem változik meg.

H. A.

---

san csillapult, és ezzel együtt nyugodtabb lett. Gondolatai lázasan kergették egymást. Kérdés kérdésre halmozódott:

Nem sejti, mi történik körülötte? Ennyire nem lehet vak! Látnia kell, mit csinálok. A kettőnk pénze kevés erre. Ha egy rövid számvetést csinál, mindenre rájöhet. Miért egyedül legyen bűnös? Hisz érte, értünk tettem.

— Sört kérsz, vagy gyümölcslevet? — szakította félbe gondolatait a férje.

— Sört — válaszolt egykedvűen. Míg Tibor a pincérrel egyezkedett, ő tovább morfondírozott: — Az érdeklődése kimerül abban, hogy sört kérek, vagy gyümölcslevet. A nagyobb gondokkal bezzeg nem törődik! Mi lesz a gyerekkel nélkülem? Egyedül ő segíthetne!

Hirtelen olyan kétségbeesett mozdulatot tett, mint egy vízbefúló.

— Mi bajod van? — kérdezte nyugtalanul a férfi.

— Semmi, kicsit ideges vagyok.

— Inkább fáradt.

— Fáradt vagyok — hagyta helyben keserű öniróniával. Kissé elmerengett a múlton. Visszagondolt gimnazista éveire, az érettségire, amikor tizennyolc éves fejjel megismerkedett Tiborral, aki huszonnyolc volt akkor. A lányok irigykedtek, az édesanyja örült a hamar akadt, komoly férjjelöltnek. Nem érzett belül semmit, de látta, hogy a környezete csodálattal, irigységgel, biztatással fordul felé. Mindez arra késztette, hogy tegye meg azt a lépést, kösse életét ehhez a férfihoz. Nem érzés nélkül lett Tibor felesége. Sőt, az udvarlás egy éve alatt a környezet hatásán túl a szerelemig is eljutott. Tibor tapasztalt férfi volt, és amikor először az övé lett, úgy hitte, ez a teljes boldogság és beteljesülés. Ezzel a lángolással lépett be a házasság hétköznapjaiba. Tibor gyöngéd, és tapintatos férj maradt. Gyorsan jött az első gyerek, aztán a második. A férfi anyjával laktak Budán a Mártírok útján, egy harmadik emeleti, háromszobás, szép lakásban. Tiboronak sokat kellett tanulnia. A Műszaki Egyetem levelező tagozatát végezte. Az asszony is dolgozni kezdett. Szürkén telt egyik nap a másik után. Tibor a tanulás miatt nem tudott kellő energiát fordítani a munkára, s ez bizony a keresetén is meglátszott.

Az asszonynak könnyen sikerült hozzápótolnia a fizetéshez. Eleinte jobban félt az otthoni számonkéréstől, mint a leleplezéstől. Dobogott a szíve, amikor az első kardigánt megvette. Tibor csak megnézte, és azt mondta: Nagyon szép, máskor is vehetsz magadnak, szeretem, ha elegánsan jársz. Meg sem kérdezte, mennyi volt. Természetesnek vett mindent. A gyerekeket is ő miatta hagyta meg. Tibor állandóan hangsúlyozta: neki nagy család kell. A családja körében akar megpihenni. Különösen sokszor említette mostanában, „mérnöksége" első évében. Természetesnek veszi, és igényli a gyakori szórakozást és a nagy családot. Pedig a diplomával nem lehet etetni a gyerekeket. Miért is vállalta ezt a nagy felelősséget? Tibor miatt, a gyerekek miatt? Nekik semmi közük az egészhez. Akkor miért keveredett bele a kilátástalanságba? Amikor idáig eljutott, megint ideges lett.

— Fizess, és menjünk — szólt hirtelen.

— Megengeded, hogy lenyeljem az utolsó falatot? — kérdezte Tibor kimérten.

— Meg, meg, csak egyél.

— A táncról már lemondtál? — kérdezte a férfi, és bosszantó lassúsággal rágta a húst.

— Le — válaszolt kurtán.

— Szépen elrontottad az esténket — jegyezte meg, majd kissé oldalt fordult, és hangosabban mondta:

— Fizetek!

— Parancsoljon! — állt meg mellettük készségesen a pincér. Etelka semmibe néző szemmel mélázott. Tibor a szokásos elégedettséggel és méltósággal fizetett.

Az asszony a ruhatár felé igyekezett. Az utcán szótlanul mentek. Etelka most érzett először rettegést. Otthon talán a rendőrség várja. Éjszaka szoktak jönni.

— Üljünk taxiba!

— Mi az, most nem sajnálod a pénzt? — ellenkezett Tibor.

— Keress taxit!

— Jó idő van. Sétáljunk. Busszal egy-kettőre otthon vagyunk.

— Én gyorsan otthon akarok lenni.

— Egyszeriben olyan sürgős lett? A pénzt nem sajnálod?!

— Mit beszélsz annyit? Inkább taxit hívnál — csuklott el az asszony hangja.

Amikor a sofőr meglátta a szerencsétlenül álldogáló asszonyt, megkérdezte:

— Csak nincs rosszul?

Meg sem várta a választ, rögtön rákapcsolt.

Amikor a házuk kapuja előtt megállt, Etelka észrevette, hogy néhány házzal odébb két rendőrségi riadóautó áll. A szívverése elállt, a lába elszibbadt. Alig tudott kikászálódni a taxiból. — Értem jöttek! — villant át az agyán, és Tibor karja után nyúlt. Szemét nem tudta levenni a kék színű gépkocsiról. A férfi is odanézett, majd az asszony felé fordult, aki halálsápadtan szorította a karját. Rossz érzése támadt. Váratlanul valami hidegséget érzett az asszony iránt. Ezen az estén mindkettőjükben maradt valami megemészthetetlen, elszámolatlan.

S. Gy.

(Folytatása következik.)

SPORT

Bene megadta a jelt...

A tatai edzőtábor vendége volt a labdarúgó-válogatott. Illovszky Rudolf szövetségi kapitány ismertette a meghívottakkal az 1973. évi programot, aztán az edzőpályán a Videoton elleni mérkőzéssel megkezdődött az idei felkészülés.

A válogatott a 2x40 perces edzőmérkőzés első félidejében a következő összeállításban játszott: Géczi — Páncsics, Kovács, Bálint, Juhász P. — Juhász I., Tóth — Fazekas, Bene, Dunai II., Zámbó.

A másoik 40 percben a következő csapat szerepelt: Rapp — Fábián, Kovács, Bálint, Páncsics — Kocsis, Szűcs — Fazekas, Bene, Dunai II., Váradi.

Gólok: Bene (1:0, 4.p.), Csukovics (1:1, 39.p.), Kocsis (2:1, 42.p.).

Debrecen sportcsarnokot kap

Fedett sportcsarnok felépítéséről tanácskoztak Debrecenben a megye és a város párt- és állami vezetői, a sportélet irányítói, az üzemek igazgatói, tömegszervezetek képviselői.

A városi pártbizottság titkára előterjesztette: a tervek szerint a Szabadság úti strandfürdő mellett épülne fel a 2000 személyes sportcsarnok, 50 millió forintos költséggel. Az MTS, a vasutasszakszervezet és a debreceni városi tanács 10—10 millió forintot ajánlott fel, míg a többi pénzt a nagyüzemek segítségével, valamint téglajegyek kibocsátásával akarják előteremteni.

Az aktívaülésen a tervező vállalat kollektívája társadalmi munkában vállalta a tervdokumentáció összeállítását az év közepéig. A TITÁSZ dolgozói, szocialista brigádjai a villany beszereléséhez, a Víz- és Csatornamű Vállalat dolgozói a közművesítési munkákhoz, a postások a telefon beszereléséhez nyújtanak jelentős társadalmi segítséget.

A tervek szerint az év végén hozzákezdenek a munkálatokhoz és két év múlva szeretnék átadni rendeltetésének a debreceni fedett sportcsarnokot.

Keino, az 1500 m-es síkfutás mexikói és a 3000 méteres akadályfutás müncheni olimpiai bajnoka kijelentette: nem vonul vissza az afrikai játékok után. „Még sokat tudok tenni a sportban, s ha az egészségem engedi, nagyon sok versenyen indulok" — mondotta a 33 éves Keino.

Kiosztották az Év sportolója díjakat

Gyarmati, Balczó, Földi: Folytatjuk tovább

Az elmúlt esztendő magyar sporthősei és edzőik randevúztak a Magyar Sajtó Házában abból az alkalomból, hogy átvegyék az év legjobb sportolójának felajánlott serleget és plaketteket.

Tizenöt esztendeje, hogy minden év végén szavaznak a sportújságírók arról, ki volt a legeredményesebb versenyző, illetve csapat. 1972 — hála a magyar sportolóknak — a szavazást illetően különösen nehéz volt, hiszen olimpiai bajnokok között kellett a rangsort feállítani. A végeredmény tükrözte a sportközvélemény hangulatát: a férfiaknál az ötszörös világbajnokság után a Münchenben aranyérmet nyert Balczó András, a nőknél Gyarmati Andrea Hesz Mihályné lett az első (Gyarmati sorrendben harmadszor került az élre, s ezzel véglegesen birtokába került a serleg). Csapatban a párbajtőr-válogatott kapta a legtöbb voksot.

A díjkiosztáson a MUOSZ elnöke abban a reményben adta át a díjakat, hogy a győztesekkel a jövőben is találkozunk.

S így nyilatkoztak terveikről az ünnepeltek is.

— Igaz, most még több az elfoglaltság, az edzések mellett az egyetem és a férjem — mondta Gyarmati Andrea. — De miért hagynám abba? A férjem is, én is folytatom az edzéseket. Négy évet Montreálig rászánok. Aztán majd beszélünk a további tervekről.

Hasonló volt Balczó András véleménye.

— Nem olyan könnyű több évtized után búcsút mondani a sportnak — hangsúlyozta. — Az életem összefonódott az öttusával, s úgy érzem, tartani tudom a szintet.

A legidősebb olimpiai bajnok, a súlyemelő Földi Imre sem áll ki a sorból.

— Sokan azt mondták, hogy a nyomás eltörlésével megváltozik a súlyemelés rangsora — magyarázta Földi. — Szeretném bebizonyítani, hogy két fogásnemben is állom a versenyt. Münchenben is volt olyan versenyző, aki már a negyedik x-hez közel állt és érmet nyert. Montreálban még csak 37 éves leszek.

Ezek után szinte természetes, hogy a többiek — a tizenéves tornásznőkről nem is beszélve — az újabb olimpiát tűzték ki célul.

★

1972 legjobb női sportolója: Gyarmati Andrea, 2. Monspart Sarolta, 3. Bóbis Ildikó.

1972 legjobb férfi sportolója: Balczó András, 2. Földi Imre, 3. Hegedüs Csaba.

1972 legjobb csapata: a párbajtőr-válogatott (Kulcsár, Schmitt, dr. Fenyvesi, Erdős S., Osztrics), 2. az olimpiai tornászválogatott és az OSC vízilabdacsapata.

LABDARÚGÁS

Március 7: Juventus—Ú. Dózsa Torinóban

Az NSZK labdarúgó-szövetségének frankfurti új székházában megtörtént a három nagy európai labdarúgótorna negyeddöntőjének sorsolása!

A ceremónián részt vett az UEFA teljes vezérkara, Barcs Sándor ügyvezető elnökkel és Hans Bangerter főtitkárral az élén. Jürgen Grabowski, a frankfurtiak válogatott labdarúgója húzta ki a csapatok nevét az urnából.

Először az UEFA Kupa sorsolását végezték el, s a véletlen úgy hozta, hogy két nyugatnémet csapat szembekerül egymással. A Kupagyőztesek Kupájában a legérdekesebbnek a Moszkvai Spartak—Milan találkozó ígérkezik.

Természetesen a legnagyobb figyelem a Bajnokok Európa Kupájának a sorsolását előzte meg, amely elég jól sikerült az Újpesti Dózsa számára, mert a torinói Juventus az ellenfele, és az első mérkőzésre az olaszok otthonában kerül sor. Az EK és egyúttal az egész sorsolás legnagyobb slágere, hogy a védő Ajax összekerült a kupában nagy esélyes Bayern München csapatával, ez a találkozó akár a döntő lehetett volna.

A mérkőzéseket március 7-én és 21-én kell lejátszani, az elölállók az első találkozón a pályaválasztók. A párosítások:

Ajax—B. München
Juventus—Ú. Dózsa
Kijevi Dinamo—Real Madrid
Trnava—Derby

ASZTALITENISZ

Negyedszázad a vezérkarban

Dr. Lakatos György a sportág múltjáról, jelenéről és jövőjéről

Ritka jubileumot ünnepel dr. Lakatos György, a világ asztaliteniszsportjában jól ismert magyar szakember: 25 éve tagja a nemzetközi szövetségnek. A sportágban eltöltött évtizedekről, a világ asztaliteniszsportjának helyzetéről beszélgetett dr. Lakatos Györggyel az MTI munkatársa.

— Játékoskoromat is beszámítva, pontosan negyven évet töltöttem el eddig a sportágban amelytől ma sem tudok megválni — mondta. — Átéltem az asztalitenisz forradalmi korszakát, a bekövetkezett változásokat, a játék átalakulását, új ütők alkalmazását, új szabályok bevezetését. S ha maximumot lehet megállapítani az asztaliteniszben, akkor a férfiak már közel járnak ehhez.

Négy évtized alatt látta a világnagyságok egész sorát. Kiket tart az eddigi legnagyobb egyéniségeknek?

— Rangsort nem tudnék és nem is lehet felállítani, de ha választanom kell: Bárna Viktor, Sidó, Ogimura és Can Ce-tung, illetve Mednyánszky Mária, Farkas Gizi, Roseanu és Matsuzaki voltak a legkiválóbbak. A maiak között még nincs teljesen kiforrott egyéniség.

Tizenkét világ- és hét Európa-bajnokságon működött közre, mire emlékezik vissza a legszívesebben?

— Az 1949-es stockholmi világbajnokságra, amikor hét számból négyet megnyertünk, közte a férfi csapatversenyt is; továbbá a két év előtti nagoyai versenyre, amelyen óriási meglepetésre a Jónyer—Klampár páros első lett. Ez engem is legalább annyira meglepett, mint az egész sportvilágot.

Legkellemetlenebb emléke?

— Ez nem versenyhez fűződik, hanem több évhez. A hatvanas évek elején a magyar asztaliteniszsport elég mélypontra jutott, s az akkor nagy csalódás volt számomra.

Milyennek látja a hazai erőviszonyokat?

— Feltétlenül biztatónak. Nemcsak azért, mert szép számmal akadnak tehetséges fiatalok, hanem az edzők, a szakvezetők sem ijednek meg az új alkalmazásától. Berczik Zoltán edzői példája pedig azt mutatja, hogy akarással, szorgalommal sok minden elérhető.

Alig három hónap múlva Szarajevóban lesz az idei világbajnokság. Véleménye szerint kik az esélyesek?

— Európa és Ázsia nagy csatát vív majd egymással. Japán, kínai, svéd, magyar és jugoszláv játékosok győzelmeit várom.

Nyílt versenyek a Normafánál

Alig három esztendeje, hogy megalakult a Magyar Tájékozódási Futó Szövetség, s életerejét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Monspart Sarolta világbajnok és a női váltó világbajnoki ezüstérmes.

Ez a sportág, amely a legjobban szolgálja a kor emberének egészségvédelmét, világszerte mind népszerűbb. Svédországban előfordul, hogy tízezrek versenyeznek, s a különböző korcsoportokban egész családok indulnak. Nálunk 252 szakosztály működik, az aktív sportolók száma 4500. A szövetség vezetői elmondták, szeretnék ezt a sportágat szélesíteni, legfőképp azokkal, akik felismerték a sport hasznosságát, szabad idejüket a természetben, a jó levegőn akarják eltölteni. Ezért áprilistól nyílt versenyeket is rendeznek a Normafánál és más helyen.

Súlyemelés új rekordokkal

Át kell írni a súlyemelő csúcslistákat, jövőre már csak szakításból és lökésből állnak a versenyek, a nyomás egyetlen viadal programjában sem szerepel.

Kész az új magyar csúcslista. Miután a nyomáseredményt minden összetett rekordból törölték, a kilenc súlycsoport országos csúcseredménye 1357,5 kilóval kevesebb.

Egy kivétellel minden súlycsoportban megmaradtak az összetett csúcseredmények gazdái, így Holczreiter (222,5), Földi (250), Benedek (267.5), Bagócs (295), Szarvas (317,5), Horváth Gy. (335), Hanzlik (352,5) és Chudik (355) maradt a rekorder, félnehézsúlyban Veres Győző helyett Nagy Ferenc (340) áll az élen.

Meglepetés Nápolyban

A labdarúgó-világbajnokság idei első selejtezőjén Nápolyban az esélytelennek tartott török válogatott 0:0-ás döntetlent ért el a legutóbbi VB-döntős olasz csapat ellen.

Az 55 000 néző előtt lezajlott találkozón az olaszok (Zoff, Burgnich, Anastasi, Rivera, Riva és társai) többet kezdeményeztek, mint ellenfelük, de a törökök nagy lelkesedéssel, kitűnően védekeztek. A mérkőzés főszereplője a török kapus, Sabri volt, aki sok védhetetlennek vélt lövést hárított.

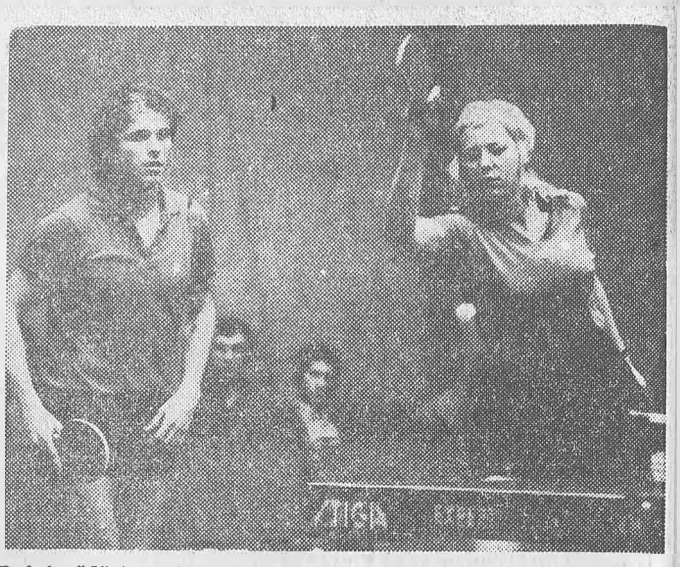

Befejeződött Budapest asztalitenisz-bajnoksága. A férfiaknál a BVSC 24 éves versenyzője, Gergely Gábor győzött. A nőknél Magos Judit az első. Férfi párosban a Jónyer—Klampár, vegyes párosban a Jónyer—Magos, női párosban a Kisházi—Papp kettős a bajnok. A képen a vegyes páros győztes Jónyer és Magos.

Már pezsgésben a sportvilág

Véget ért az ünnepi csönd, amely karácsonykor és az év végén a hazai és külföldi sportéletet jellemezte. Még el sem érkeztünk a január végére, s máris pezsgő sportélet bontakozik ki. Az 1973. esztendő semmivel sem lesz nyugodtabb, mint az olimpiai év volt.

AFRIKAI JÁTÉKOK

Nigéria fővárosában, Lagosban megkezdődtek az afrikai játékok, amelyen az első aranyérmet algériai úszó, Boutagou szerezte meg.

Labdarúgásban eddig selejtezőmérkőzéseket játszottak:

Guinea—EAK 4:1
Kongói Népköztársaság—Felső-Volta 3:0
Nigéria—Ghana 4:0
Algéria—Tanzánia 4:2

ATLÉTÁK A FEDETT PÁLYÁN

Hosszú évtizeden át csak az Egyesült Államokban dívott a fedettpályás atlétika, amely azonban ma már Európában is természetes, sőt évenként a kontinens-bajnokságon is találkozunk a legjobbakkal. Az idén március 11-én és 12-én Rotterdamban rendezik meg.

A hagyományoknak megfelelően azonban a versenyekre a jelt még mindig az Egyesült Államok adja meg: a hét végén kezdődnek a versenyek, összesen 24, a tavaszi szezon kezdetéig.

Az amerikai fedettpályás szezon csúcspontja március közepén az USA—Szovjetunió mérkőzés lesz, Richmondban.

FOLYTATÓDNAK A SELEJTEZŐK

Nálunk még három-négy hétig várni kell a futballszezonra, sok helyütt azonban (ahol kedvezőbb az éghajlat) folytatódnak a világbajnoki selejtezőmérkőzések. Az év első válogatott mérkőzésére Nápolyban kerül sor, ahol Olaszország és Törökország találkozik. Ezután újabb selejtező lesz: ezt Athénban Spanyolország és Görögország játssza.

LORD KILLANIN:

Korlátozni kell az olimpiai sportágak és résztvevők számát

Lord Killanin, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke Lagosba érkezett a második Afrikai Játékok megtekintésére. Itt nyilatkozott a francia hírügynökség munkatársának.

Kijelentette, hogy nagyon sokan összetévesztik az olimpiai mozgalmat a négyévenként sorra kerülő olimpiai játékokkal; ha erről hallanak, csak rekordokra és nagy eredményeket elérő versenyzőkre gondolnak, csak olimpiai győztesek vonzzák a fiatalokat a sporthoz, sikereik kormányokat, privát embereket ösztönöznek arra, hogy támogassák a sportot.

Az elnök foglalkozott az olimpiák műsorával is.

— Münchenben huszonegy sportág szerepelt a programban — mondotta —, s valószínűleg ennyi lesz Montrealban is. Ez lényegesen több, mint amennyit zökkenőmentesen le lehet bonyolítani. Szeptemberben a NOB várnai ülésén megtárgyaljuk a korlátozás lehetőségeit.

Elmondta lord Killanin, hogy a február elején Lausanneban tartandó ülésükön felvetik a rhodesiai kérdést, és majd egy helyszínre kiszálló bizottság javaslata alapján döntenek. A 800 milliós Kínáról szólva kijelentette: Kína nem tartozik a NOB-hoz, de nagyon szívesen üdvözölnék tagjaik között, ha egy nemzeti olimpiai bizottságot alakitanának.

„Elveszett" három magyar világrekord

A nyomásgyakorlat eltörlésével megváltozott a súlyemelők csúcslistája. Anélkül, hogy túlszárnyalták volna, sok versenyző lekerült a világrekorderek névsoráról, köztük Holczreiter Sándor és Földi Imre is. Holczreiter a 342,5 kilós lepkesúlyú világcsúcsát veszítette el, Földi pedig a légsúlyú összetettet (377,5 kg) és a pehelysúlyú nyomást (137,5 kg). Nem világcsúcstartó a nyomás eltörlése után: Gnatov, Belenkov, Szanidze, Kucsev, Kolodkov és Kozin sem.

Az új világcsúcslistán az eddigi 36 rekord helyett 27-et tartanak nyilván, ezen nyolc ország emelői osztoznak. A szovjet soprtolók 16 világcsúcs gazdái, további kettőben megosztják a csúcsot más országbeli versenyzővel.

RÖVIDEN

A Neue Fussballwoche (Berlin) kimutatása szerint 1972-ben labdarúgó-válogatott mérkőzési világcsúcs született: 108 ország 324 hivatalos országok közötti mérkőzést játszott. Eddig az 1969-es esztendő tartotta a csúcsot 276 mérkőzéssel. A legtöbb találkozót a Szovjetunió vívta, tizenhatot. Utána: 15 Marokkó, 14 Jugoszlávia, Magyarország, Togo, 13 Kenya, Burma, Ghana. A lap az Európa-bajnokság, az olimpia és a világbajnoki selejtezők alapján rangsorolta az országokat. Három csoportba osztja az európai csapatokat: 1. csoport: NSZK, 2. csoport: Szovjetunió, Belgium, Magyarország, Lengyelország, Anglia, 3. csoport: Románia, Jugoszlávia, Olaszország, Skócia, Hollandia és az NDK.

Almássy Zsuzsa, miután versenyzőként nem lép többé jégre, mert visszavonul, minden idejét egyetemi tanulmányaira fordítja. Mint köztudott, gépészmérnöknek készül. Nem akar azonban elszakadni nagy szenvedélyétől, a műkorcsolyázástól, ezért a legkisebbek, a kezdők tanításával is foglalkozni kíván.

Mark Spitz, a müncheni olimpiai játékok 23 éves úszócsillaga májusban megnősül. A 20 éves Susan Weinert választotta élettársául akivel korábban az egyetemen ismerkedett meg.

Lesz-e új Schuba Ausztriában?

Megkezdődtek Innsbruckban az osztrák műkorcsolyázó-bajnokság küzdelmei. A legnagyobb érdeklődés a nők versenyét kíséri, hiszen nem kisebb kérdésről van szó, mint arról: lesz-e Schubának, Ausztria olimpiai, világ- és Európa-bajnok műkorcsolyázónőjének megfelelő utóda. Schuba Sapporóból még elvitte a női egyéni aranyát, s utána bejelentette visszavonulását. Mint mondta: az új pontozási rendszer nem kedvez neki. Ő ugyanis elsősorban a kötelezőben volt kiváló, rendszerint ott szerzett behozhatatlan előnyt.

Az első jelek azt mutatják, sokáig kell még az osztrákoknak arra várniuk, hogy a jelenlegi fiatalok — Sonja Ballun, Susi Altura, Brigitte Falk, Gabrielle Arco — nagy világversenyek esélyesei legyenek.

KULTURÁLIS FIGYELŐ

XUAN MIÉN (vietnami költő):

KÉT KISLÁNY BALLADÁJA

Lángok közt kislány vánszorog,
hátán hurcolja kishúgát,
apjuk halott, anyjuk halott,
házukat fölfalta a láng.

Megy a kislány, kínlódva lép,
húga élesen felzokog;
lángok közt — merre és hová?!
hazájukban hazátlanok.

Mögöttük rémület oson,
körben: vad rengeteg, sötét.
„Anyám! Anyám!" — s válasz sehol,
sírnak — és velük sír az ég.

Vergődő szívvel hallgatom,
kezem nyújtom — s nem érik el:
én Északon — és Délen ők,
jajukra jaj-visszhang felel.

S hallom megint: „Anyám! Anyám!"
és benne Dél kiált, zokog:
járják kannibál-táncukat
a jenkik és a zsoldosok.

Lángok közt kislány vánszorog,
hátán hurcolja kishúgát,
s halálon át és füstön át
Dél jajdul, Dél zokog... zokog...

Emlékezés a régi Pest-Budára

Új emlékmű díszíti néhány hónap óta a Margitszigetet: felfelé törő s a magasban összekapaszkodó fémszirom... Pes, Buda és Óbuda egyesítésének modern jelképe. Óriási örökmécsesnek is mondhatnánk, mely a szobrászművészet mai nyelvén beszél világvárossá fejlődött Budapestünk múltjáról. A bronzszirmok belső falán ugyanis az eltelt száz esztendő tárgyi emlékei között ott láthatók a régi céhjelvények, városcímerek, ágyúgolyók, lámpások.

Ágyúgolyók, melyek a török kiűzésekor is romhalmazba döntötték a várost, és az első utcai lámpa domborműve, melynek az eredetije 1796-ban gyulladt ki először Pesten. Korábban csak a járókelők pislákoló mécsesei szolgáltatták az „intézményes közvilágítást". rendelet mondta ki, hogy aki este kilenc óra után kimegy az utcára, köteles magát égő lámpával vagy gyertyával kísértetni. Sok fény persze nem is nagyon kellett akkor még a városnak. „Ha Pest a török idők alatt — kesergett a korabeli krónikás — könyörületre méltó volt, méginkább megérdemelné a szánalmat az a kőhalom, mely a győzők birtokába került. Omladék és rom, elszórt, piszkos katonatanyák és bedűlőfélben levő lóólak valának az egyedüli építési maradványok, melyeket a seregek véres verejtékkel visszafoglalának."

Tulajdonképpen Pest városára nézve csak a kisebbik baj volt, hogy az ostromokban ismét elpusztult, sokkal nagyobb csapást jelentett, hogy szinte teljesen elveszítette magyar nyelvű lakosságát. Amikor a házhelyeket ingyen kezdték osztogatni, alig jelentkezett magyar ember a letelepülésre. A romokból felépített házak tágas udvarokkal, kertekkel, kerítésekkel épültek. A XVIII. század elején 224 gazdálkodó családról vezettek a hatóságok nyilvántartást. Akkoriban az állatokat a mai Nagykörúttól kívül eső szomszédos területeken, a mostani Városliget meg a Keleti pályaudvar környékén legeltették. A jószágot pedig a „hivatalbéli emberek", a polgárokkal szerződéses kapcsolatban álló csikósok, kondások és juhászok őrizték.

1703-ban Pestnek mindössze 342 háza volt. „Inkább hasonlított faluhoz, mint városhoz — írja Schmall Lajos — a gógánnyal vagy kémény nélkül épült, szalmával és náddal fedett kis házak nagyobbrészt egyetlen szobából állottak. Nem is csoda tehát, ha Pesten az akkori időkben előkelő személyeket egy-két nemesi család kivételével nemigen találunk. Azok is, akiket a hivatásuk ide kényszerített, inkább a biztosabb, ha nem is tisztább Budát választották lakhelyül. A város állapota csak lassanként javult, s jobb jövő is vala remélhető, de míg ez bekövetkezett, előbb gyakori tűzvészeknek és árvizeknek kellepusztítani, hogy a legnagyobbrészt kunyhókból állott és házaknak csúfolt épületeket szilárdabbakkal pótolják."

Másfél század telt el a török kiűzése után, amíg Buda lakossága 39 ezer lélekre, Pesté pedig 65 ezer lélekre gyarapodott. Mintegy 8500 ház állt ekkor már a három városban. Gondot okozott a város csinosítása is. És ekkor alakult meg József nádor elnöklete alatt a „Szépítő Bizottmány", és megkezdte áldásos tevékenységét a nagy alkotó, Széchenyi István. Fellángolt a nemzeti érzés, mely magyarnak szerette volna látni Pestet is és Budát is. Megkezdődött a reformok korszaka. Jellemző adalékokat találunk ebből az időből egy kis német nyelvű könyvecskében is, amelyet „Pest szabad királyi város leírása" címmel Patisz Károly városi helyettes expeditor tett közzé. Például: 1832-ben ugyan már 1535 lámpás világolt a pestieknek, ám a 269 utca közül csak 112-ben volt közvilágítás. Ezekben is április 1-től szeptember végéig a holdtöltét megelőző és követő öt napon át nem gyújtották meg az olajat, még akkor sem, ha az ég beborult.

Ma már persze mindez egy kissé hihetetlennek tűnik. Nem is csoda, hiszen a centenáriumi emlékmű fényszórója egymaga több fényt áraszt, mint a hajdani Pest összes olajmécsese a sáros, poros, csatornázatlan és kövezetlen utcákon.

Az UNESCO feltámasztja Karthágót

Több mint huszonegy évszázad után Karthágó romjait teljesen feltárják — jelentette be René Maheu, az UNESCO vezérigazgatója.

Ez az UNESCO második nagyarányú régészeti-kulturális vállalkozása, azt követően, amely — ennek immár tizenegy éve — megőrizte a kultúra számára a núbiai templomokat, amelyeket a Nílus új medre elárasztott volna.

Amikor Tunézia kérelmet intézett az UNESCO-hoz, kifejtette, hogy az ősi Karthágó területét (amely csupán 15 kilométerre van a fővárostól) rövidesen elárasztják cementtel és aszfalttal, nem kímélve sem a ma látható, sem a föld alatt lévő romokat. Persze felmerül a kérdés: mikor Tuniszt éppen elég szabad terület veszi körül, miért éppen Karthágó irányában kell terjeszkednie? (A romterületet a város az UNESCO szakértői szerint különben is csak a kétezredik év körül érné el.)

Karthágó feltárása azonban beilleszkedik egy széles körű tervezetbe, amelynek célja a tunéziai idegenforgalom és gazdaság fellendítése.

Az UNESCO mindenesetre helyt adott a tunéziai kormány kérelmének és elhatározta, hogy vállalja a feltárás patronálását. A 26,7 millió dolláros előirányzott költséget a tunéziai állammal közösen teremti elő. Az egész világ tudományos intézményeit és szakértőit felkérik, hogy vegyenek részt Karthágó feltárásában. A tudományos programot tizenöt év alatt hajtják végre.

A sok egymásra rétegeződött Karthágó közül a pún háborúk és a római gyarmatosítás Karthágója kétségkívül a legérdekesebb.

Lerombolása előtt Karthágót erős falak és tornyok övezték, magát a várost is impozáns fal osztotta két részre. Lakossága 700 000 főnyi, a falak hosszúsága 64 kilométer volt.

Az európai katedrálisok halálosan betegek

Európa legszebb katedrálisai közül egyesek gyorsabban mennek tönkre, mint amennyire restaurálni lehet azokat. „Az idő vasfoga" és a fokozódó környezetszennyeződés pusztítja falaikat és alapjaikat. Ezek a gyönyörű katedrálisok, amelyekről úgy tűnt, hogy az örökkévalóság számára épültek, a XX. században halálosan megbetegedtek.

A gótikus építkezés ragyogó emlékeit az építők annak idején évtizedes, sokszor évszázados munkával hozták létre és nem is sejtették, milyen szörnyű veszélyeket rejt a XX. század műveik számára, A változó talajvíztükör súlyosan károsította az épületek alapjainak stabilitását. A hideg és a forróság változása, valamint a szél és az eső súlyosan károsította a falakat, amelyekbe beitták magukat a kénes ipari szennyeződések is. S most, a XX. század nyolcadik évtizedében a katedrálisokat mindezeken felül veszélyezteti még „a nagy robbanás", amellyel a hangnál sebesebb repülőgépek áttörik a hangfalat.

A chesteri katedrálisban évek óta hallgatnak a harangok, mert a harangtorony összeomolhatna a harangzúgástól. A XI. századból származó winchesteri katedrális restaurálására pedig már milliókat költöttek.

Az európai kontinens számos nagy katedrálisánál hasonló a helyzet. Veszély fenyegeti a kölni dómot, amely hét évszázad változó időjárását és a második világháború bombazáporát állta, s amely szakértők véleménye szerint 120 000 tonna súlyú romhalmazzá válhat, amennyiben 30 évig magára hagyják. Közismert tény, hogy a velencei Szent Márk bazilikát hosszú évek óta támadja a talajvíz, s fennáll a veszély, hogy az egész várossal együtt elsüllyed a tengerbe. Nagy mentési műveletek keretében most erősítik meg alapjait.

A veszélyeztetett épületek alapos restaurálásához többnyire hiányoznak a megfelelő anyagi eszközök. Néhány országban, köztük a kelet-európai országokban a kormány nagyvonalú segítséget nyújt az egyházi épületek fenntartásához. Más kormányok ezzel szemben fukarok vagy közönyösek ebben a vonatkozásban. Ahol az állam nem segít, az egyházi hatóságok rendszerint kénytelenek adakozásra felszólítani a lakosságot. A felhívások sikere eltérő.

Az épületek fenntartásának és állandó ápolásának költségei csillagászati összegekbe kerülnek.

A SZABOLCS-SZATMÁR megyei múzeumi hálózat ez idei feladatairól tanácskoztak Nyíregyházán. Az egyik legfontosabb tennivaló a nyíregyházi Jósa András Múzeum új épületbe költöztetése lesz. A 104 éves intézmény a megyei levéltárral együtt a város központjában, egy kétemeletes, múzeummá átalakított épületben kap méltó helyet.

A MAGYAR Tudományos Akadémia elnökségének határozata szerint öt vidéki akadémiai központot létesítenek hazánkban, egy-egy terület tudományos életének összefogására. Szegeden és Pécsett már működnek ilyen központok. Veszprémben ez a szervezet — melynek feladata a Dunántúl közép- és északi részének összefogása lesz — most van alakulóban.

ILLYÉS GYULA KÖSZÖNTÉSE

Hetvenéves. Amióta Móricz Zsigmond lehunyta a szemét — azóta pedig már egy kurta emberöltő telt el —, kimondva és kimondatlan, ő a legnagyobb élő magyar író. Ritka a magyar irodalom történetében, hogy a toll művészeinek élő legkiválóbbika ilyen tisztes kort érjen meg. Az írás, bár erről jobbára csak maguk a tollforgatók tudnak, a legnehezebb munkák egyike. Munka, ember felőrlő nehéz munka, a szó fizikai jelentésében is, nem véletlenül nevezte önmagát a szellemi rangjára kényes Kosztolányi is a toll munkásának.

Illyés Gyula már pályája kezdetén is a toll mágusa volt. A megfogalmazás világossága, a kifejezés eleganciája, az emberi gondok iránti roppant fogékonyság, a haza sorsát szüntelen végiggondoló konok hűség — már első írásait is jellemezte. Hosszú időn át sokan a parasztság szószólójának tekintették. A Puszták népe szerzője valóban megkiáltója volt a paraszti gondoknak. De több is volt annál. Munkái a legkényesebb irodalmi ízlés számára is a végső formai csiszoltsággal, az írás keretein túl is ható belső erővel és a közügyek szenvedélyes megvitatásával jelentettek egyet. És ugyanezek a művek a legegyszerűbb ember számára is szivet, elmét mozdító nagy élmények voltak. Így lett az író az egész magyar társadalomé. A béressors szürke reménytelenségét megénekelő poétának nem csupán a szántóvető emberek számára volt mondandója, művészetfilozófiai, társadalomerkölcsi írásai a kor legmagasabb színvonalán szóltak a szellem legkiválóbbjaihoz is.

Szóltak? Szólnak ma is. Illyés műveiben nem csupán az ámulatot keltő, hogy szinte alig van sora, amit megfakitott volna az idő. Az is kivételes benne, hogy a hetvenéves alkotó szinte kiapadhatatlan teremtő erővel gazdagítja most is napról napra életművét.

Gazdagítsa még sokáig! Eddigi életműve már elfoglalta helyét a magyar szellem legfényesebb teljesítményeinek sorában. Az uradalmi gépészkovács fia, aki mindvégig büszkén vallotta magát a nép gyermekének, juhászok leszármazottjának, a magyar kultúra egyik legnagyobb gyarapítójává nőtt. Hetvenedik születése napján szeretettel és tisztelettel köszöntjük.

ILLYÉS GYULA:

Hálóm s halam

Becsületes akartam lenni
közöttetek.
Így boldog. Egy magamban
nem lehetett.
Nagy pénz áran itt a paraszti
tapasztalat:
nem fog a háló egy-egy
szeme halat.
Tisztulni akartam, ragyogni,
akár külön,
égjek naponta bátor
próba-tűzön.
Volt balga biz csak már azért ez
igyekezet:
ki rakja s fújja, míg égsz
a tüzedet?
Zuhanni magad is elég súly
vagy már, de — fél,
egy centit, ahhoz szívek
százezre kell!
Engedj én szívemnek csak egy szem
helyet, ha van,
Emberiség, te hálóm,
hálóm s halam.

A hallgatás dicsérete

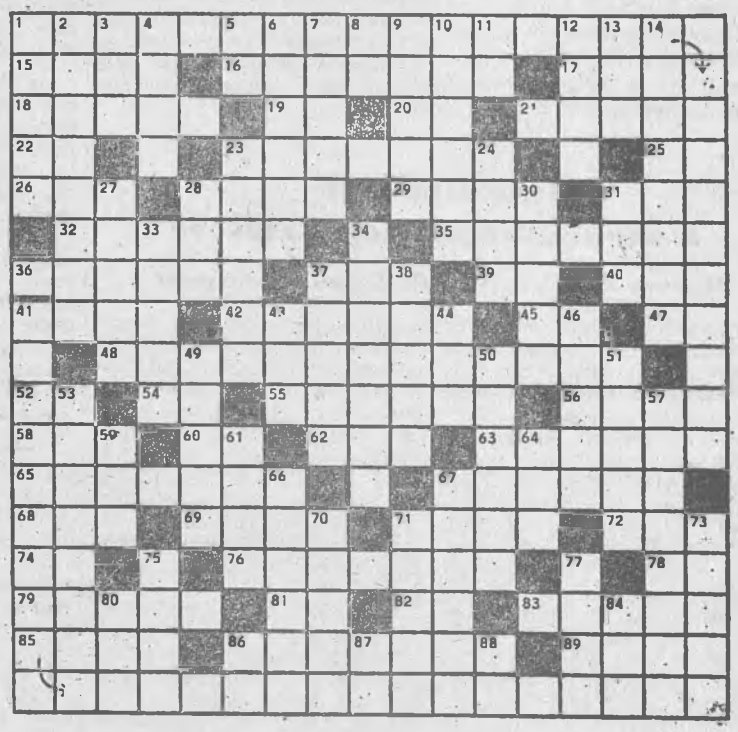

Vízszintes: 1. Hallgatni arany — ezt bizonyítja aforizmánk is. (Folyt. a vízsz. 48. és függ. 41. számú sorokban.) 15. Eljegyez! 16. Sok volt neki a vágyakozás. 17. Az Allatöv egyik jegye, névelővel. 18. ... és fekete; Stendhal regénye. 19. Morzejel. 20. Rag, -ra párja. 21. Lenn. 22. Tengerentúliak nem nyerhetik el. 23. A legízletesebb húsú hazai hal. 25. Eriggy — ismert angol szóval. 26. Albán pénz. 28. Gyógyvíz. 29. Levélben gyakori tésztafféle! 31. Főnév is, ige is. 32. Ritka női név, dalban is szerepel. 35. Sebes. 36. Hallásszervét hegyező. 37. Rövidítés a címkórság idejéből. 39. Amiben Aranka és Artúr megegyeznek! 40. Eltérő. 41. Üzletet köt. 42. Kottakulcs. 45. Osztályvezető, röv. 47. Betű, kiejtve. 52. Yttrium és szén. 54. Trió közepe! 55. Csak ha rövid, akkor érdekes. 56. Fejében hordá. 58. Időszerű évszak. 60. Kettőzve csecsemő vagy női becenév. 62. XIII. századi templomáról híres község. 63. Elkáprázott. 65. A kőkorszak második szakasza, régies frással. 67. Tiltakozások. 68. Lejárt az óra. 69. Több mint szeretne. 71. Szalonnát főz. 72. Kétágú páratlan betűi. 74. Egyforma betűk. 76. Gyors gyermekjáték, névelővel. 78. Mint a 39. sz sor. 79. Ausztráliában népszerű viselet. 81. Szén és bór. 82. Argon. 83. Irinyi János lángoló találmánya. 85. Az oxigén allotrop módosulata. 86. Ő volt Hyppolit, a lakáj. 89. Patinás.

Függőleges: 1. Embert akar faragni belőle. 2. Megtalálják. 3. Ha nem kacsa, akkor nem is szárnyas. 4. Pirosodók. 5. Igeképző. 6. ... pars, a másik fél. 7. Világmárkás fényképezőgép. 8. Associated Press. 9. Nótabeli erdő formája. 10. Sokat ízeg-mozog. 11. N. T. 12. Egy nevezetes Flórián. 13. Kis község Komárom megyében. 14. Billentyűsoros hangszerek. 23. Elhagyja a nadrágszárat! 24. Híres oroszlánfilmsztár. 27. Férfiszerep a Turandotban. 28. Fordítva, főleg értéktelen. 30. Román légiforgalmi vállalat. 31. Ház, oroszul. 33. Folyóvíz borítja. 34. Nem marad rejtve előle. 37. Badacsony ...; balatoni üdülőhely. 38. A polcra tesz. 43. Iskola, röv. 44. Hosszú nevű ismeretlen! 46. Kétséges. 49. Északafrikai ország. 50. Reméli, hogy helybe jön. 51. Föld alatti szárak, burgonyák. 53. A brácsánál egy oktávval mélyebb hangszeren játszó. 57. Géptitkárnő! 59. Félig borzol! 61. Nyolclábú élősködő rovar. 64. Találat közepe! 66. A legnagyobb európai édesvízi hal. 67. Titánia férje a Szentiványéji álomban, Weber operát írt róla. 70. A jobbágyfelszabadítással ez is megszűnt. 71. 20 000 mérföld a tenger ...; Verne regénye. 73. Spanyol főúr. 75. Szláv nép, leszármazottai Vas megye néhány községében is élnek. 77. Kutya „iránytűje". 80. Rosztov folyója. 84. ... Jürgens. 86. Római 150. 87. Görög betű. 88. Szelén.

Beküldési határidő: 1973. február 10.

Heti HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM 1973. JANUÁR 27.

Több bútor, nagyobb választék

Noha mennyiségileg már nem hiánycikk, a kereskedelem bútorkínálata és a vásárlók bútorízlése — és igénye — nem mindig találkozik. A bútoripar és -kereskedelem idei terve igyekszik segíteni ezen. A bútorgyárak terveiket úgy állították össze, hogy a termelés mennyiségi növelése mellett, mind több olyan bútort gyártsanak, amilyent szeret és keres a lakosság, tehát a választék nagyobb lesz.

A bútoripari termelés — amint azt a Könnyűipari Minisztérium illetékes osztályán elmondották — 1973-ban a múlt évihez képest 10—11 százalékkal emelkedik. A leggyorsabban — 18 százalékkal — a tanácsi felügyelet alatt álló bútorgyárak termelése nő. A bútoripari szövetkezetek hét százalékkal növelik termelésüket.

A legfontosabb feladat az, hogy a jelentősen megnövekedett bútormennyiséget zökkenőmentesen, a jelenleginél lényegesen jobb körülmények között, kultúráltan lehessen eladni. A bútorkereskedelem fejlődése azonban mindmáig nem tartott lépést a termelés gyors növekedésével. 1973 e területen is változást hoz. A Bútorért kereskedelmi vállalattól kapott információ szerint 1973. december 31-ig fölépül Budapesten, a XIII. kerületben a főváros és az ország első bútor-nagyáruháza. A tízezer négyzetméter alapterületű — tehát a jelenlegi Rákóczi úti Otthon Áruháznál lényegesen nagyobb — bútornagyáruház végre a vásárlók elé tudja majd tárni a megközelítően teljes hazai bútorkínálatot. Erre eddig a sok kis bolt nem volt képes, s ezért volt hiánycikk sok olyan bútor is, amit egyébként az ipar gyártott. Ugyancsak december 31-ig Székesfehérvárott is fölépül egy négyezer négyzetméter alapterületű — ez akkora, mint a budapesti Lottó — bútoráruház. E két új kereskedelmi létesítményt előreláthatólag a jövő év elején nyitják meg. Még 1973-ban, novemberben megnyílik viszont Zalaegerszegen egy új háromezer négyzetméter alapterületű bútoráruház.

Az új áruházak létesítésével egyidőben a jelenlegi kis bútorboltok egy részét szakosítják, csak néhány fajta terméket árusítanak bennük, de azokat mindig teljes választékban. A gyárak több saját üzletet nyitnak a fővárosban és vidéken is.

A bútoripari rekonstrukció az idén tovább folytatódik. Véglegesen átadják a már termelő székesfehérvári, zalaegerszegi és egri bútorgyárat, befejeződik a BUBIV rekonstrukciója, folytatódik a mátészalkai új bútorgyár építése (1974-ben lesz teljesen kész), és arról is szó van, hogy még az idén megkezdik egy új székgyár építését.

GAZDAGODÓ JÁRMŰPARK

Újabb településeket kapcsolnak be a forgalomba

A népgazdaság idei beruházásaiból 13,5 milliárd forintot fordítanak a közlekedés és hírközlés fejlesztésére; a szakágazati költségvetésből ezen kívül még 4,3 milliárd forint jut az utak korszerűsítésére és fenntartására. A vasút 69 villamos és Diesel-mozdonnyal, 100 személy- és több mint 2500 teherkocsival gazdagodik az idén, és 600 új távolsági autóbuszt, valamint 9300 új tehergépkocsit állítanak forgalomba. Egy 1300 tonnás mélytengeri hajóval és három TU—154-es sugárhajtású repülőgéppel bővül a MAHART, illetve a MALÉV állománya. A városi közlekedést 7 csuklós villamossal és ugyanannyi fogaskerekű szerelvénnyel, 157 autóbusszal és 19 földalatti villamos szerelvénnyel javítják.

A vasúti közlekedés járműfejlesztése révén az év végére a korszerű vontatás részaránya megközelíti a 83 százalékot. 212 kilométer hosszúságban újítanak fel vágányokat és 46 kilométer vasútvonalat villamosítanak. A közúti személyszállításban az utazás minőségének javulása várható, újabb településeket kapcsolnak be a forgalomba.

A hírközlésben egyebek között 21 000 állomással bővítik a távbeszélő főközpontok kapacitását, a telefon-alközponti állomások száma 12 000-rel növekszik. A rádióvétel javítására Jászberényben 250 kilowattos adót helyeznek üzembe, és kiépítik a mikrohullámú összeköttetést Győr—Pozsony, Budapest—Pécs, valamint Budapest és a szovjet határ között.

Intézkedések a méhészkedés fejlesztésére

Három és fél millió dolláros mézexport

Hazánkban ma mintegy negyvenezren foglalkoznak jövedelemkiegészítő méhészkedéssel; összesen 650 000 méhcsaládot gondoznak. Termékeik átvételéről, értékesítéséről január 1-től már mint szövetkezeti közös vállalat gondoskodik az Országos Méhészeti Szövetkezeti Vállalat. Az alapítók — 103 ÁFÉSZ és négy méhészeti szövetkezet — adják ezután a felvásárolt áru 70 százalékát. A múlt évben 700 vagon mézet vásároltak fel, jóval kevesebbet az előző évinél. 1972 ugyanis szokatlanul gyenge esztendő volt. Az egy méhcsaládra jutó átlag az 1971. évi 17 kilogramm mézzel szemben tavaly mindössze 11 kilogrammot ért el, ám ezzel is az első helyen állunk Európában.

A méhészkedés föllendítésére az Országos Méhészeti Szövetkezeti Vállalat az idén nemcsak a leszerződött méz minden tizedik kilogrammja után, hanem méhcsaládonként is további négy kilogramm cukrot ad kedvezményes áron a méhészeknek. Július 1-től emelik a méz felvásárlási árát, s tervszerűen javítják a méhlegelőket, amelyeket a közelmúltban szakszerűen feltérképeztek. Az Erdészeti Tudományos Intézettel szerződést kötnek a méhlegelő-javítási program kidolgozására, megfelelő fafajták és cserjék nemesítésére, telepítésére. Erre azért van szükség, mert a jelenlegi 270 000 hektárnyi akácos a kiöregedés miatt 2000-ig várhatóan 230 000 hektárnyira csökken.

Köztudott, hogy a méz fontos exportcikk is: az összes méhészeti termék exportja körülbelül évi 3,5 millió dollár bevételt jelent. Újabban évi 300 kilogrammnyi méhpempőt is szállítunk külföldre, s nemcsak kozmetikai készítményekhez. Franciaországban például a mézbe keverik, hogy annak tápanyagát dúsítsák. Új exportcikk a propilin — a méhszurok —, amiből egy dán cég 1—2 hetenként szeretne rendszeres szállítmányokat kapni gyógyszer-vegyészeti célokra. A múlt évben tetemes mennyiségű virágport is exportáltunk Franciaországba és az NSZK-ba, ahol gyermektápszerben hasznosítják magas B-vitamin-tartalma miatt.

Új szálloda, áruház, iskola épül

A közelmúltban újabb szolgáltató és kereskedelmi egységekkel bővül Szolnok. Decemberben adták át a hat szövetkezet által épített szolgáltatóházat a város egyik 18 emeletes épülete mellett. Fodrász-, cipész-, ruházati-, fényképész-, barkács- és virágszaküzlet nyílik benne. Jelentős segítséget nyújt a kertvárosban lakóknak az ugyancsak közelmúltban nyílt ABC-áruház. Ezt megelőzően szintén peremkerületben, a VII. kerületi gyárnegyedben épült hasonló bevásárlóközpont.

Véglegessé vált, hogy a városközpontban felépítenek egy 3500 négyzetméter alapterületű Centrum-áruházat. A munkákat még 1973-ban megkezdik. Javában tart az építkezés a 150 ágyas Pelikán Szállón is, amely még az idén, de legkésőbb 1974 első felében elkészül.

Iskolai ellátottság tekintetében Szolnok eddig sem állt rosszul, de az elképzelések, tervek szerint további javulás, fejlődés várható. Épül egy 12 tantermes szakmunkásképző iskola, amelyet még az idén befejeznek. 1975 őszétől működik az új vízügyi szakközépiskola és a 120 személyes kollégium, amelyet a Zagyva-parti lakótelepen építenek. Bővítik a Vásárhelyi Pál közgazdasági szakközépiskolát is, ennek eredményeként itt megnyílik a kereskedelmi szakmunkásképző iskola. A kollégiumi gondok enyhítéséhez a megye járásai anyagi támogatást is nyújtanak. A helyi tanácsok, termelőszövetkezetek egy-egy kollégiumi helyet „vásárolnak" a várostól, ahová saját döntésük alapján helyezik el diákjaikat. Eddig már 15 ilyen helyet lekötöttek, s valószínű, hogy további 40 hely létesítéséhez nyújtanak pénzbeli támogatást a megye többi városai, községei.

Ugyanezt a módszert alkalmazzák az óvodai helyek bővítésénél is, a város vállalataival szövetkezve. Az óvodába jelentkezők 92 százalékának tudnak így helyet adni.

Medvebocsok, oroszlánbébik

Jól kezdődött az új év a Fővárosi Állat- és Növénykertben: két medveanyának születtek kicsinyei, amelyeket egyelőre még féltékenyen őriznek barlangjukban. A kedvező őszi szaporulatból két oroszlánbébit most is láthat a közönség.

Az Állatkert emlősosztályának vezetője elmondta, hogy tavaly kevesebb állat betegedett meg, csökkent az elhullás, nőtt a szaporulat. Ennek nagy jelentősége van, hiszen a szaporulat emelkedése növeli az Állatkert állományát, valamint nagyobb lehetőséget teremt különböző csereakciók lebonyolítására. Most állítják össze egyébként a cserelistákat, amelyeken szerepelnek a cserére felkínált és az Állatkert részére szükséges, beszerzésre váró állatok.

Új szénbánya épül Csordakúton

Komárom megye bányáiban a népgazdaság mennyiségi és minőségi igényeihez igazodva az idén hat és fél millió tonna szenet termelnek, annyit, mint az elmúlt évben. Mindhárom szénmedencében — Tatabányán, Dorogon és Oroszlányban — nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy gazdaságosabb legyen a szén művelése. Ennek egyik legeredményesebb módszere a kis teljesítményű munkahelyek fokozatos megszüntetése, és a jól gépesített tömegtermelő munkahelyek kialakítása. Új beruházáshoz is kezdenek. A Tatabányától 12 kilométerre fekvő Csordakúton a tavasszal új bánya építéséhez látnak hozzá.

ÚJ CÉRNÁZÓ KISTARCSÁN

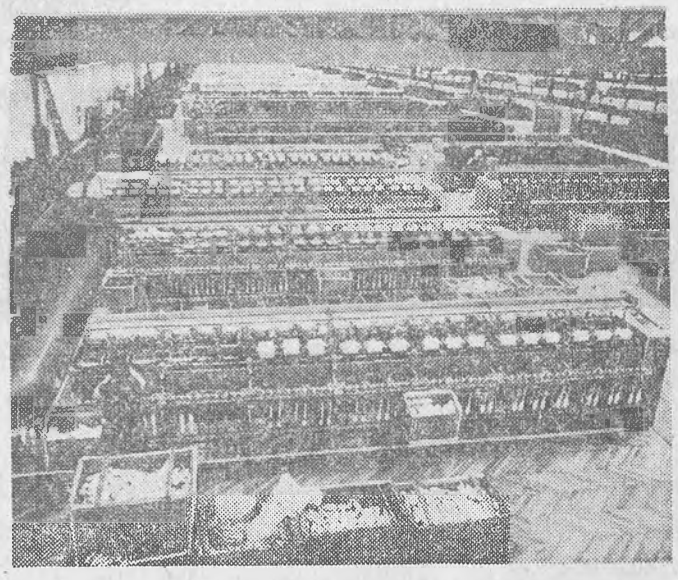

A Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár kistarcsai cérnázóüzemében az új lengyel, NDK- és NSZK-gyártmányú, valamint a régi üzemből áttelepített, felújított magyar gépeken dolgoznak. A tervek szerint 1100 tonna műanyagot, illetve gyapjúanyagot cérnáznak az idén. Az üzemben gyártott cérnázott anyagot elsősorban a gyapjúipar használja fel. Képünkön az új cérnázó.

Tizenkétezer dolgozót érint a közlekedésben, szállításban a március 1-i béremelés

A közúti közlekedés 1972-ben javuló színvonalon elégítette ki a megnövekedett személy- és áruszállítási igényeket — állapította meg ülésén a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége. A munkaverseny eredményei hozzájárultak a közlekedési szolgáltatások javításához, az üzemi és a közúti balesetek csökkenéséhez.

Az MSZMP KB novemberi állásfoglalásának tükrében vette számba a Központi Vezetőség 1973. évi feladatait. Az idén tovább folytatódik a helyesebb arányok kialakítása a közlekedésben; újabb településeket kapcsolnak be az autóbuszhálózatba; a fővárosban a kelet-nyugati metróvonal teljes üzembe helyezését követően lehetővé válik a járműállomány egy részének átcsoportosítása, némelyik járat sűrítése.

A közlekedési-szállítási ágazatban várhatóan mintegy 12 000 munkást, művezetőt, főművezetőt érintenek az 1973. március 1-től életbe lépő központi bérintézkedések. A vállalati bér- és jövedelempolitika feladata megteremteni az előirányzott műszaki és gazdasági program megvalósításához szükséges személyi feltételeket.

Tavaly az országos szakmunkásképzési jegyzékbe felvették a gépjárművezető és karbantartó szakmát is. A képzés megindítására elkezdődtek az előkészületek; a végrehajtási utasítást és a tantervet az első félévben adják ki.

Szálloda, több mint ezer lakás, autóbusz-pályaudvar épül az idén Tatabányán

Az idén több korszerű létesítménnyel gyarapodik Komárom megye székhelye, Tatabánya.

A tervek szerint állami, vállalati és magánerőből 1110 lakást építenek. Így ismét sok család költözhet a korszerűtlen, lebontásra ítélt bányászkolóniákról összkomfortos lakásba. A tanács és más vállalatok közös beruházásaként hozzákezdenek több a település városiasodását szolgáló létesítmény építéséhez. Egyebek között korszerű sportcsarnok, új szálloda és a megyei posta-hivatal forgalmi részlegének az építéséhez kezdenek hozzá. A település első, 120 ágyas szállodáját, az új város főterén létesítik.

A rendelkezésre álló beruházási összegek koncentrálásával szorgalmazzák a már megkezdett létesítmények mielőbbi átadását. Befejezik az új autóbusz-pályaudvar felépítését. Ezzel egy régi tervet valósítanak meg, mert a nagyforgalmú bányászvárosban eddig még nem volt megfelelő autóbusz-pályaudvar. Az idei programban 80 személyes bölcsőde, 16 tantermes általános iskola, és ABC-áruház átadása is szerepel, s folytatják az óvárost az új várossal összekötő út, valamint a regionális vízmű építését.

Első nemzeti parkunk: a Hortobágy

Az Országos Természetvédelmi Hivatal székházában sajtótájékoztatót tartottak hazánk első nemzeti parkjának létesítéséről. A hivatal elnöke egyebek közt elmondta, hogy hazánkban a természetvédelem 90 éves múltra tekinthet vissza, s Európában elsőként nálunk jelent meg 1961-ben olyan jogszabály, amely önálló természetvédelmi hatóság létesítését írta elő. Ez nemcsak a védett területek létesítésével, őrzésével és fenntartásával foglalkozik, hanem — együttműködve a szakminisztériumokkal — mind többet tesz azért, hogy az ország természeti értékeit megőrizze.

Több éves munkával, amelyben mintegy ötszázan vettek részt, megteremtették az előfeltételeit a Hortobágyi Nemzeti Park megalakításának. Első nemzeti parkunk, amelynek területe 52 ezer hektár (ennek 73 százaléka legelő). két megye — Hajdú és Szolnok — közigazgatási területéhez tartozik.

A park rendeltetése, hogy védje és fejlessze a puszta jellegzetes természeti értékeit, megőrizze a Hortobágy sajátos tájképét, növény- és állatvilágát, biztosítsa a különleges madárvilág háborítatlanságát, és természetes körülmények között, hiteles formában őrizze meg, mutassa be a hagyományos pusztai életformát, a kiveszőfélben levő ősi magyar állatfajtákat, a Hortobágy jellegzetes kulturális értékeit, történelmi emlékeit.

Mintegy ötszázan vettek részt abban a négyéves előkészítő munkában, amely a Hortobágyi Nemzeti Park létesítését megelőzte. A park létesítése összhangban áll a hazai és a nemzetközi környezetvédelmi törekvésekkel, s a nemzeti parkhoz kapcsolódó természetvédelmi területekkel együtt mintegy Balaton nagyságú területen [illegible]rnyezetvédelmi szempontból rendezett viszonyokat teremt.

Kevesebb a szerencsétlenség a japán utakon. Az elmúlt évben „már csak" 15 918 halálos áldozata volt a közlekedésnek, míg 1971-ben 16 360 személy halt meg közlekedési baleset következtében.

Hírek

Világrekorder magyar trófea

A hazai vadászat történetének egyik legsikeresebb éve volt a tavalyi. Összesen 2139 szarvastrófeát bíráltak el. Ebből 135 aranyérmet érdemelt, 384 ezüstöt és 704 pedig bronzérmet. Az országos trófeabíráló bizottság a minősített 120 dámszarvas közül 31-et talált aranyérmesnek, a 3636 őzből 93-nak adtak aranyérmet, 187-nek ezüstöt, 198-nak pedig bronzot. Ezeken a sikereken túl talán legörvendetesebb, hogy továbbra is Magyarország tartja a világrekordot, 1972-ben ugyanis a korábbi években elejtett s azóta világrekordernek minősített szarvasnál három pontal jobb példányt ejtettek el a Zala megyei Lenti mellett.

15 EZER KISMAMA veszi igénybe a gyermekgondozási segélyt jelenleg a textiliparban, mondották el a többi között a Textilipari Dolgozók Szakszervezete központi vezetőségének kétnapos kibővített ülése utolsó napján. A márciusban életbe lépő központi bérintézkedés az átlagosnál nagyobb mértékű emelést jelent a szakmában, főleg a több műszakban nehéz fizikai munkát végzők számára.

Már dolgoznak a nádvágógépek a Velencei-tó 15—20 centiméter vastag jegén. A nádgazdaság a tervek szerint idén 600 000 kéve nádat arat le, ebből 170 ezer Ausztriába, az NSZK-ba, az NDK-ba, Franciaországba és az Egyesült Államokba kerül exportra.

KORSZERŰ forgalomirányító jelzőberendezést helyeztek üzembe Debrecenben, a 4-es főútvonal átépített szakaszán, az Április 4. és a Hajnal utca kereszteződésében. A jelzőberendezést „forgalomérzékelő komputerrel" látták el. Mindig az a forgalmi sáv kap elsőbbséget, hamarabb zöld jelzést, amelyikben a legtöbb jármű vár áthaladásra. A gyalogosok az oszlopokon elhelyezett nyomógombok megnyomásával kérhetnek szabad utat az áthaladáshoz.

Új pulykafajtát honosítottak meg Magyarországon a pécsi szakemberek. A pulykafajtát az angliai Norwichban nemesítették ki, s a Matthews cég szállít belőle Pécsre. A továbbszaporított pulyka „Mecsek" néven került forgalomba. Az új fajta már 12 hetes korban eléri a négykilós testsúlyt, viszonylag alacsony takarmányfogyasztás mellett. A Mecsek pulykát a többi között Hollandiába, Jugoszláviába, az NDK-ba és Olaszországba exportálják.

BALATONFÜRED fásítására társadalmi mozgalmat kezdeményeztek a közelmúltban megtartott városfejlesztési ankéton. A mozgalom célja, hogy két-három év alatt tízezer fát ültessenek Balatonfüreden. A mozgalom felhívása szerint minden lakosnak egy fát kell telepítenie.

A XIV. kerületi szakorvosi rendelőintézet új részleggel bővült. A reumaosztályon szénsavkamra-kezelőt létesítettek. Ilyen jellegű kezelő eddig csak a Gellért Gyógyfürdőben, néhány budapesti és vidéki kórházban volt. Ez a hatásos kezelési mód egyebek közt olyanoknál alkalmazható, akiknek magas a vérnyomásuk, különböző keringési zavaraik vannak, érszűkületben, szívkoszorúér-zavarban, szívizom betegségekben szenvednek. Ugyancsak előnyös és hatásos a szénsavkamra-kezelés szívinfarktus után, krónikus reumás betegségek, valamint néhány nőgyógyászati és bőrgyógyászati betegség esetén.

Heti HÍRADÓ
SAJTÓSZEMLE
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
Budapest
V., Steindl utca 8.
Szerkeszti:
a szerkesztő bizottság
Szikra Lapnyomda